

ELS DANYS COMPROVATS ALS HORTS SÓN DE SENGLAR

Alguns pagesos ens havien comentat, com informàvem en el full informatiu de l'agost, que a partir de mitjans de juliol havien patit als seus horts danys que adjudicaven a exemplars de Cabirol (*Capreolus capreolus*). Segons ells, el fet que es mengessin diverses verdures com ara enciams, pebrots i tomàquets, i saltessin les tanques, posades per defensar-se dels senglars, ho assenyalaven.

Per comprovar-ho, anunciàvem que instal·lariem la càmera parany als horts afectats per comprovar si, realment, eren exemplars d'aquesta espècie els que entraven als camps de conreu.

Després de la instal·lació de la càmera en alguns dels horts, fins ara, només s'han detectat exemplars de Senglar (*Sus scrofa*).

A continuació reproduïm alguna de les fotografies captades.

Acompanyem com sempre aquest full informatiu amb un document, el número 220 dins de la col·lecció, que porta el títol “**La transició energètica**”.

Per confeccionar aquest document hem recollit tres articles sobre la transició energètica, publicats al diari digital Vilaweb, i ho hem completat amb una informació sobre la pròrroga de les centrals nuclears aprovada pel govern espanyol publicat al mateix diari i, finalment, amb un article de la directora de l'ICAEN, extret del web de la Generalitat de Catalunya.

Els títols dels articles i els autors són els següents:

El trencaclosques de l'energia, de Pep Puig

D'emergències i models, de Roser Vernet Anguera

La transició energètica, un desafiament herculi, de Jaume Morron i Estradé

Pròrrogues nuclears: més riscos i cap pla per a la sobirania energètica, de Marc Belzunces

La transició energètica ha de ser una política d'Estat, d'Assumpta Farran

Els tres primers articles, que tracten sobre la manera d'implantar les energies renovables, per aconseguir realitzar la transició dins dels terminis que es volen aconseguir a la Unió Europea, són d'opinions ben diverses pel que fa als llocs on cal posar les instal·lacions i als procediments de tramitació.

A continuació reproduïm una informació extreta del web del Gepec que fa referència a un projecte eòlic concret que ha obtingut un informe desfavorable.

Dilluns, 20/07/2020

La Ponència Ambiental tomba el Parc Eòlic La Mar

La Ponència Ambiental celebrada el passat 10 de Juliol de 2020 ha dictaminat amb caràcter desfavorable la viabilitat de l'emplaçament de l'avantprojecte de projecte eòlic “La Mar” als termes de Tivissa i l'Ametlla de Mar, atès que existeixen elements determinants que es consideren “insalvables”, relatiu al Decret Llei 16/2019.

“La Mar” forma part dels quatre projectes eòlics que l'empresa portuguesa EdP Renovaveis tenia projectat construir com a part d'un complex industrial de dimensions gegantines situat als termes de Tivissa, El Perelló, L'Ametlla de Mar i Vandellòs-Hospitalet de l'Infant. “La Mar”, amb una potència de producció d'energia eòlica de 32 MW generada per 8 molins de 4 MW, era el més petit dels quatre fragments en els que la multinacional portuguesa va subdividir aquest “monstre eòlic” de 168 MW per omplir d'acer i formigó un dels pocs

reductes entre el Baix Camp i la Ribera d'Ebre que encara conserva uns valors naturals dignes de protecció i un paisatge quasi verge.

Cal advertir que aquesta macro-central eòlica anava situada dins un queixal de la Xarxa Natura 2000 que en el seu dia va quedar sense protecció per interessos merament especulatius (a major potencial eòlic, majors beneficis per als promotors). La raó de dividir aquest gran projecte en quatre unitats només obeeix a un interès dolós d'EdP per aprofitar el marge competencial entre l'Estat i la Generalitat, que en el cas de projectes amb potència inferior a 50 MW pot “colar-se” dins de la tramitació autonòmica, que ha estat pactada descaradament entre el Govern de Catalunya i el lobby del vent amb l'aprovació del Decret Llei 6/2019. Els principals avantatges de la tramitació autonòmica vers la estatal és que s'escurcen considerablement els temps i que no es tenen en compte els impactes conjunts dels quatre projectes perquè l'avaluació ambiental es fa individualment.

Pensem, i així ho hem expressat des de GEPEC-EdC durant la fase de consultes d'aquest i altres “clústers eòlics”, que la fragmentació en projectes més petits es fa en frau de Llei, vulnerant les competències de la Llei d'Avaluació Ambiental 21/2013, d'àmbit estatal, i altres preceptes legals com la “identitat substancial” i “l'acumulació” que obliga a l'administració a tramitar conjuntament aquells projectes que tenen una “connexió íntima”, com el fet de compartir la mateixa línia d'evacuació, les mateixes subestacions, i el fet d'haver-se tramitat conjuntament en temps i forma per part del mateix promotor.

Per tot plegat, felicitem al Departament de Territori per haver fet correctament la seva feina i desitgem que el Govern de Catalunya (en especial els senyors Aragonès i Calvet, i la senyora Chacón) vagi entenent que la transició energètica no es pot fer d'esquenes a la ciutadania i a cop de Decret. Aprofitem per recordar a futurs especuladors i amics de l'expropiació que el clúster eòlic de Naturgy a la zona també va fracassar estrepitosament i es van descartar Tivissa I i Tivissa II.

Eòlica sí, però en sòl industrial, periurbà o dins d'infraestructures viàries.

Per ampliar informació us podeu posar en contacte al 722 651 284

GEPEC-EdC

Reus, 20 de Juliol de 2020

Acompanyem aquest full informatiu amb un recull de premsa, el número 138 dins de la col·lecció, que porta el títol **“Projecte d’aeròdrom a l’Escala”**.

Es tracta d’informacions publicades als diaris El Punt Avui, Diari de Girona, Digital Empordà i Públic. Tracten sobre la campanya en contra del projecte d’aeròdrom a l’Escala, presentat per una empresa privada.

A continuació reproduïm el manifest que porta el títol “Per una Escala lliure d’aeròdroms” i una informació sobre el lliurament de les signatures recollides a l’ajuntament de l’Escala.

MANIFEST PER UNA ESCALA LLIURE D’AERÒDROMS.

A l’Escala s’està tramitant un projecte d’aeròdrom permanent, d’ús restringit i especialitzat. El tipus de tràfic d’aquest aeròdrom seria per a l’ús dels socis de l’Aeroclub de l’Escala, l’escola de vol i els propietaris de les aeronaus. Les aeronaus habituals seran monomotors d’hèlix lleugers i ultralleugers. El potencial de l’equipament preveu unes 6000 operacions anuals, que es concentrarien amb més intensitat a l’estiu amb un màxim de 60 vols al dia.

Per això, cal la construcció d’una pista de terra natural compactada de 572 metres de longitud i de 18 metres d’ample, envoltada d’una franja de vol amb una dimensió final de 632 metres de longitud i 60 d’ample. S’inclou també en el projecte una plataforma d’estacionament per aeronaus d’uns 2873 m² també de terra natural compactada. Es planifica també un hangar amb capacitat per unes 15 aeronaus, de dimensions 90 metres de llarg per 12 metres d’ample i una casa club de 460m², i 6 metres d’alçada màxima, on es donaran els serveis bàsics als clients/socis amb una zona d’aparcament per a 57 cotxes.

El projecte es realitza en un sòl no urbanitzable de protecció agrícola i paisatgística segons el Pla Territorial Parcial de Comarques Gironines. El projecte es troba a 80 metres del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, en una zona important de connexió ecològica entre aquest parc i el Parc Natural dels Aiguamolls de l’Empordà.

La IAEDEN-Salvem l’Empordà i el Fòrum l’Escala Empúries, amb el suport de SOS Costa Brava, considera que:

L’Escala té un terme municipal reduït i li queda poc espai no urbanitzat. L’aeròdrom està situat en una àrea de sòl no urbanitzable d’interès agrari i paisatgístic que cal conservar. El projecte d’aeròdrom no és compatible amb aquests usos.

L’Escala forma part del Parc Natural del Montgrí, Baix Ter i Illes Medes i el seu futur passa per conservar aquests espais protegits. La conservació dels espais naturals són garantia de benestar, salut, funcionalitat ecològica i futur.

El projecte d’aeròdrom té unes afectacions d’elevat abast per la contaminació acústica i per l’ocupació d’espai aeri. Viladamat té un aeròdrom i es troba a 4 km de distància del projecte de l’Escala. El servei ja està garantit i no cal seguir ocupant l’Empordà de manera insostenible amb nous aeròdroms.

El canvi climàtic és una realitat i les conseqüències seran molt greus. Ara toca fer projectes que minimitzin el risc i mitiguin els gasos d’efecte hivernacle.

Per tot plegat, demanem la retirada del projecte d’aeròdrom de l’Escala.

Es recullen, en 10 dies, 1500 signatures contra l’aeròdrom de l’Escala

25/08/2020

La IAEDEN-Salvem l’Empordà i el Fòrum l’Escala-Empúries, amb el suport de SOS Costa Brava, vam redactar un manifest on es demanava la retirada del projecte d’aeròdrom per les següents raons:

L’Escala té un terme municipal reduït i li queda poc espai no urbanitzat. L’aeròdrom està situat en una àrea de sòl no urbanitzable d’interès agrari i paisatgístic que cal conservar. El projecte d’aeròdrom no és compatible amb aquests usos.

L’Escala forma part del Parc Natural del Montgrí, Baix Ter i Illes Medes i el seu futur passa per conservar aquests espais protegits. La conservació dels espais naturals són garantia de benestar, salut, funcionalitat ecològica i futur.

El projecte d’aeròdrom té unes afectacions d’elevat abast per la contaminació acústica i per l’ocupació d’espai aeri. Viladamat té un aeròdrom i es troba a 4 km de distància del projecte de l’Escala. El servei ja està garantit i no cal seguir ocupant l’Empordà de manera insostenible amb nous

aeròdroms.

El canvi climàtic és una realitat i les conseqüències seran molt greus. Ara toca fer projectes que minimitzin el risc i mitiguin els gasos d’efecte hivernacle.

Avui, dimarts 26 d’agost, hem fet entrega d’aquestes signatures a l’ajuntament de l’Escala i els hi hem demanat que les traslladin als organismes competents d’aquesta tramitació de la Generalitat de Catalunya.

19è CONCURS D'IDENTIFICACIÓ FOTOGRÀFICA D'AUS

Aquests eren els noms correctes de les espècies (el nom científic i els populars en català, castellà i anglès), de les sis últimes fotografies del concurs corresponents als mesos de maig, juny i juliol.

Foto nº 9:	<i>Charadrius alexandrinus</i> Kentish Plover	Corriol camanegre Chorlitejo Patinegro
Foto nº 10:	<i>Aquila fasciata</i> Bonelli's Eagle	Àguila cuabarrada Águila-azor Perdicera
Foto nº 11:	<i>Passer hispaniolensis</i> Spanish Sparrow	Pardal de passa Gorrión Moruno
Foto nº 12:	<i>Accipiter gentilis</i> Northern Goshawk	Astor Azor Común
Foto nº 13:	<i>Acrocephalus palustris</i> Marsh Warbler	Boscarla menjamosquits Carricero Políglota
Foto nº 14:	<i>Phalacrocorax pigmeus</i> Pygmy Cormorant	Corb marí pigmeu Cormorán Pigmeo

Reproduïm les dues fotografies i el text d'en Sergi Sales enviat amb les solucions del mes de juliol.

Foto nº1. **Boscarla menjamosquits** (*Acrocephalus palustris*) anellament a Suècia

La primera cosa que sorprèn pensant amb una boscarla de canyar, és la manca de tons rogencs al cos, especialment al carpó. Els tons verdosos/olivacis d'aquest plomatge són molt típics de *B. menjamosquits*. El bec és més curt i robust del que esperàvem d'una *B. de canyar*. Un altre tret força definitiu, són les taques blanques en les puntes de les plomes de vol, encara força visibles tot i ser un adult a l'estiu quan ja haurien de ser-hi molt desgastades. La projecció alar també és molt llarg, sobretot si comparem amb les nostres *B. de canyar*.

La resta de trets els hauríem de veure amb l'ala oberta.

Una bona opció d'estratègia en aquests casos on és molt clar el gènere però no tant l'espècie, és ficar un *sp.* que sempre et sumarà un punt i, enguany, amb una classificació tant ajustada.....

Foto nº2. **Corb marí pigmeu** (*Phalacrocorax pigmeus*) - Delta del Po (Itàlia)

Cal fixar-se en tots els detalls, però aturat a un arbre, segur que no està enmig del mar, i el corb marí emplomallat, és molt rar fora de l'àmbit marí. El principal tret és la cua, molt característica, desproporcionadament llarga. El bec ja es veu que és petit i més gruixut que en el cas de l'emplomallat. Cos negre però sense els reflexos verdosos d'altres corbs marins.

CLASSIFICACIÓ DEL 19è CONCURS D'IDENTIFICACIÓ D'AUS

Publiquem ara la classificació del 19è Concurs d'identificació fotogràfica d'aus, comptant només la puntuació corresponent a les catorze fotografies dels mesos de gener a juliol, i de les dues primeres proves extra. En cas d'empat es classifica per l'ordre temporal de les respostes donades.

27,50 PUNTS: Enric Morera

27 PUNTS: Jaroa López

26,50 PUNTS: Francina Turon
Núria Rodríguez

25 PUNTS: Víctor Iglesias

24,75 PUNTS: Mayca Martí

23 PUNTS: Francesc Capdevila

22 PUNTS: Vicenç Roig

20,25 PUNTS: Maria Mira

20 PUNTS: Bet Mejan

19,25 PUNTS: Sandra Morujo

19 PUNTS: Alba Palomo
Pep Domènech

17,25 PUNTS: Lluís Estrada

17 PUNTS: Eva Reñé

15 PUNTS: Tomás Blasco

13 PUNTS: Montse Puig

Una part dels concursants a l'acte final de la 11a edició, l'any 2012.

L'1 d'agost ja es van enviar les dues fotos següents, per a les quals hi havia de temps per respondre fins el 31 d'agost.

OBSERVACIONS ORNITOLÒGIQUES

Aquestes són les observacions de l'agost del 2020 de les quals hem rebut comunicació. Dins Natusfera hi ha el projecte "Observacions ornitològiques ANT" amb més observacions ornitològiques del municipi de Torrelles de Llobregat. S'hi pot accedir des del web de l'ANT o a l'adreça <https://natusfera.gbif.es/projects/observacions-ornitologiques-ant>

Duc (*Bubo bubo*) (1 ex.) + **Enganyapastors** (*Caprimulgus europaeus*) (2 ex.) escoltat des de prop de la creu del Querol.
Diumenge, 30 d'agost del 2020, a les 21,45 hores.
Observadors: Pep Domènech, Rosa Simon i Vicenç Roig

Corb (*Corvus corax*) (2 ex.) observats volant entre el mas Segarra i Sant Climent.
Diumenge, 30 d'agost del 2020, a les 21 hores.
Observadors: Pep Domènech, Rosa Simon i Vicenç Roig

Blauet (*Alcedo atthis*) (2 ex.) observats a la font de can Coll.
Diumenge, 30 d'agost del 2020.
Observadores: Neus Planas i Isabel Mora

Abellerol (*Merops apiaster*) (4 ex.) fotografiats al raval Mas.
Diumenge, 30 d'agost del 2020, a les 12,44 hores.
Observadora: Isabel Mora

Cuereta blanca (*Motacilla alba*) (1 ex.) fotografiat a can Güell.
Dissabte, 29 d'agost del 2020, a les 12,44 hores.
Observadora: Isabel Mora

Rossinyol (*Luscinia megarhynchos*) (1 ex.) fotografiat a can Güell.
Dimecres, 26 d'agost del 2020, a les 7,49 hores.
Observadora: Isabel Mora

Papamosques gris (*Muscicapa striata*) (1 ex.) fotografiat a la font de can Coll.
Divendres, 28 d'agost del 2020.
Observadora: Neus Planas

Corb (*Corvus corax*) (9 ex.) observats entre can Ràfols i el mas Vila
Dimecres, 26 d'agost del 2020.
Observador: Tomás Blasco

Mallerenga cuallarga (*Aegithalos caudatus*) (5 ex.) + **Raspinell** (*Certhia brachydactyla*) (1 ex.) + **Papamosques gris** (*Muscicapa striata*) (1 ex.) observats a la font de can Coll.
Dimarts, 25 d'agost del 2020.
Observadora: Neus Planas

Cabra boja (*Strix aluco*) (2 ex.) + **Mussol banyut** (*Asio otus*) (1 femella) + **Xot** (*Otus scops*) (2 ex.) + **Enganyapastors** (*Caprimulgus europaeus*) (5 ex.) escoltats en un trajecte nocturn des de la serra de can Valent a can Riera.
Diumenge, 23 d'agost del 2020, de les 21 a les 22 hores.
Observador: Vicenç Roig

Duc (*Bubo bubo*) (1 ex.) escoltat des de can Roig.
Diumenge, 23 d'agost del 2020, a les 6,30 hores.
Observador: Tomás Blasco

Mallerenga cuallarga (*Aegithalos caudatus*) (5 ex.) + **Raspinell** (*Certhia brachydactyla*) (1 ex.) fotografiats al camí de can Roig.
Diumenge, 23 d'agost del 2020, a les 11,57 hores.
Observadora: Neus Planas

Cabra boja (*Strix aluco*) (2 ex.) + **Enganyapastors** (*Caprimulgus europaeus*) (5 ex.) escoltats en un trajecte nocturn des de la creu del Querol al Tabor.
Diumenge, 16 d'agost del 2020, de les 21,15 a les 22,15 hores.
Observador: Vicenç Roig

Polla d'aigua (*Gallinula chloropus*) (2 ex.) + **Cuereta torrentera** (*Motacilla cinerea*) (1 ex.) observats a la riera, a can Gallina.
Diumenge, 9 d'agost del 2020, a les 20,45 hores.
Observador: Vicenç Roig

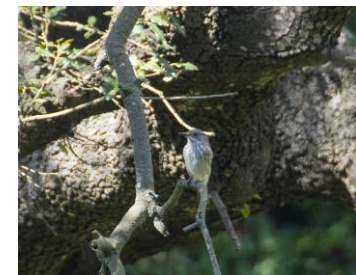
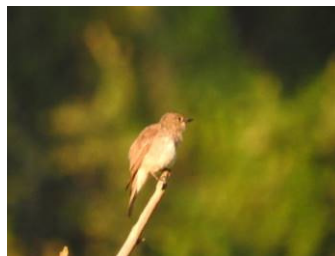
Oreneta cuablanca (*Delichon urbica*) (30 ex.) observats als fils del c. Major, davant cal Traver.
Diumenge, 9 d'agost del 2020, a les 7,40 hores.
Observador: Vicenç Roig

Ballester (*Apus melba*) (25 ex.) fotografiats a la serra de la creu de St. Pau.
Dissabte, 8 d'agost del 2020, a les 8,35 hores.
Observadora: Neus Planas

Oreneta vulgar (*Hirundo rustica*) (50 ex.) observats als fils del c. Joan XXIII.
Dissabte, 8 d'agost del 2020, a les 7,55 hores.
Observador: Vicenç Roig

Àguila marcença (*Circus gallicus*) (1 ex.) + **Esparver** (*Accipiter nisus*) (1 ex.) + **Xoriguer** (*Falco tinnunculus*) (1 ex.) observats al puig Vicenç.
Dimecres, 5 d'agost del 2020, a la tarda.
Observador: Juan Mora

Mussol (*Athene noctua*) (2 ex.) + **Xot** (*Otus scops*) (1 ex.) + **Enganyapastors** (*Caprimulgus europaeus*) (X ex.) escoltats des del turó de la Bruguera.
Diumenge, 2 d'agost del 2020, al vespre.
Observador: Juan Mora

SEGUIMENT DE LA MIGRACIÓ DE LES AUS PLANEJADORES

El grup d'ornitologia de l'ANT ha programat una sortida de camp per fer el seguiment de la migració de les aus planejadors. Serà el diumenge 13 de setembre, a les 16 hores, al turó de la Bruguera.

A partir de finals d'agost, i fins a mitjans d'octubre, es pot seguir la migració, en pas post-nupcial, de les aus planejadors en el seu recorregut del nord cap al sud.

Essent cap a mitjans de setembre quan, normalment, es detecta el pas més important i són espècies de rapinyaires com ara l'Aligot vesper, l'Arpella, el Xoriguer, el Falcó mostatxut, l'Àguila pescadora, l'Esparver cendrós, l'Àguila marcenca, etc., i d'altres com ara la Cigonya blanca i la Cigonya negra.

Actualment els llocs més usuals de Torrelles de Llobregat per fer-ne el seguiment són el turó del Tabor, al peu de la torre de guaita, i el turó de la Bruguera.

Per accedir al Tabor es pot pujar amb vehicle fins a l'aparcament situat al costat de la torre de telecomunicacions i, des d'allí, hi ha un petit recorregut a peu fins la torre de vigilància contra els incendis.

En el cas de la Bruguera s'hi arriba des de la urbanització de can Güell, pujant per la segona avinguda i agafant el camí forestal fins al límit amb la vall de Torrelletes, des d'allí també hi ha un petit recorregut a peu fins a la punta de la penya de la Bruguera.

Cal dir que en el nostre entorn també es segueix la migració des d'altres punts elevats com el puig Vicenç o el puig d'Endi i, des d'altres municipis, a Sant Boi de Llobregat, des de l'ermita de Sant Ramon, al Montbaig, i a Begues, des del mirador El Mur.

A més distància, al Parc de la Serra de Collserola, des del turó de la Magarola, es fa d'una manera més continuada, així com des del Parc del Garraf, des del mirador de Canòpolis, i també des del Parc del Foix.

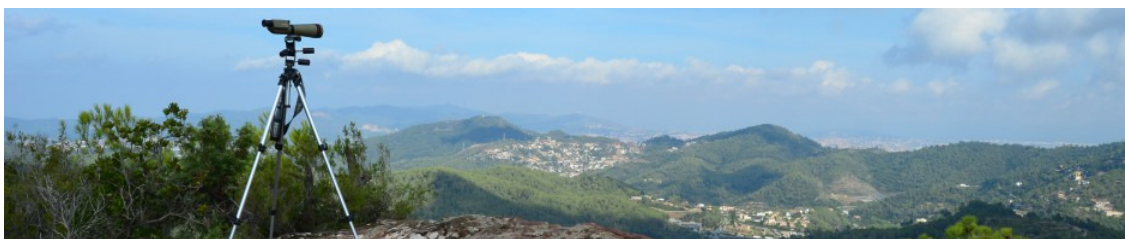
Normalment, en el nostre municipi, hi ha algun observador del grup d'ornitologia els caps de setmana al turó de la Bruguera i algun dia entre setmana al Tabor, depenent de la disponibilitat personal.

A dalt de tot imatges del seguiment de la migració de l'any passat.

A l'esquerra un Aligot vesper (*Pernis apivorus*) en migració, fotografiat, al turó de la Bruguera, l'any 2015, per en Juan Mora.

A l'esquerra, vista de Barcelona des del peu de la torre de guaita del Tabor.

A baix, panoràmica de la vall de Torrelles de Llobregat des del turó de la Bruguera.

PLATAFORMA SALVEM ELS RIUS

Recollim del web del GEPEC una informació sobre la constitució de la plataforma Salvem els Rius. Després del temporal Glòria algunes actuacions encarregades per l'ACA han estat molt criticades per algunes entitats mediambientals.

Dimecres, 17/06/2020

Neix Salvem els Rius, plataforma per denunciar les actuacions de l'ACA després del temporal Glòria

Les entitats ambientals i la ciutadania volem denunciar públicament les agressions de l'Agència Catalana de l'Aigua vers els nostres rius

Exposem la nostra preocupació per com s'estan gestionant les lleres dels rius i rieres a Catalunya. Per aquest motiu es crea la Plataforma Salvem els Rius, amb la voluntat de defensar una altra forma de gestionar els cursos fluvials.

Malgrat la importància ecològica dels boscos de ribera o la seguretat que ens aporten, així com el fet que siguin hàbitats de protecció prioritària -molts d'ells protegits per la llei-, a Catalunya, de forma reiterada, s'han fet actuacions que els ha afectat molt negativament. Les últimes setmanes aquestes actuacions s'han intensificat de forma molt generalitzada i preocupant. L'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) està portant a terme actuacions d'eliminació i destrucció dels boscos de ribera i dels ecosistemes fluvials a molts rius i rieres del nostre país. Aquestes actuacions estan vinculades a unes suposades accions "d'urgència" arran dels efectes del temporal Glòria.

Des dels diferents territoris hem constatat reiteradament que la gestió dels rius i aqüífers a Catalunya es troba molt lluny de complir la Directiva Marc de l'Aigua. L'organisme competent de qui en depèn el compliment, l'ACA, que té entre els seus principals objectius assolir el bon estat ecològic de les masses d'aigua a les conques internes de Catalunya, porta dècades de retard en aplicar les seves pròpies directrius tècniques.

Amb el pretext d'haver d'actuar per solucionar els efectes d'aquest temporal s'estan eliminant, de soca-rel, molts boscos de ribera, transformant els rius i les rieres en uns simples canals de desguàs, desprovistos de tot rastre de vegetació, eliminant tot l'ecosistema fluvial. Espais tan importants com la riera d'Arbúcies, inclosa a la Xarxa Natura 2000, on hi havia una important verneda (hàbitat d'interès prioritari a Europa) han estat totalment arrasats i transformats en un simple canal per on passa l'aigua. Aquest mateixa actuació s'està repetint a molts altres rius i rieres del país, per exemple al riu Tordera, al Ter, l'Onyar, el Francolí, el Llémena, al Llierca, al Fluvià, a la riera de Giola i la d'Alforja, etc. Hem constatat, a més a més, que aquestes actuacions s'estan duent a terme sense cap tipus de supervisió rigorosa i generalitzada per part d'un professional ambiental que controli les actuacions abans, durant i després de la seva realització. De fet a alguns se'ns ha contactat a posteriori de denunciar públicament els treballs si podem fer aquesta feina.

Amb l'excusa de treure fusta morta acumulada per la riuades, es treuen molts dels arbres vius, actuant, sovint, en trams on aquesta suposada fusta morta era inexistent. Si el tema ja és greu per si mateix cal afegir que aquestes actuacions s'estan duent a terme en plena època de reproducció, just quan els boscos de ribera estan plens de nius i pollets, provocant-ne la seva destrucció.

En les actuacions denunciades s'ha constatat l'incompliment de les regulacions que preveu la legislació vigent: Text refós de la Llei d'Aigües (RDL 1/2001), reglament del domini públic hidràulic (Reial Decret 849/1986), reglament de l'administració pública de l'aigua i de la planificació hidrològica (Reial Decret 927/1988). A banda, s'ha palesat el menysteniment del Conveni d'Aarhus en matèria de participació ciutadana i la completa omisió dels preceptes de prudència i ponderació en aquelles actuacions que contradiuen flagrantment la Llei 42/2007 de Patrimoni Natural i Biodiversitat, o la Llei 21/2013 d'avaluació ambiental.

En la tramitació de les autoritzacions que afectin el domini públic hidràulic que puguin implicar riscos per al medi ambient és preceptiu presentar un informe sobre els possibles efectes nocius per al medi, el qual s'ha de traslladar a l'òrgan ambiental competent perquè es pronunciï sobre les mesures correctores que, a judici seu, calgui introduir com a conseqüència de l'informe presentat. Sens perjudici dels casos en què sigui obligatori, d'acord amb el que preveu la normativa vigent, en els casos en els quals l'organisme de conca consideri que hi ha un risc greu per al medi ambient, també ha de sotmetre a la consideració de l'òrgan ambiental competent la conveniència d'iniciar el procediment d'avaluació d'impacte ambiental.

A nivell ambiental cal retornar al riu el seu espai fluvial, deixant lliures d'edificacions i infraestructures els terrenys per on l'aigua discorre en cas d'avingudes. La planificació d'espais fluvials no ha de ser paper mullat fent bonic a sobre d'un despatx de l'ACA, sinó que s'ha de convertir en l'eina bàsica per decidir on no s'hauria de construir MAI o, fins i tot, per enderrocar allà on no s'hi hauria d'haver construït MAI, abans que el riu s'ho emporti sense avisar. També cal retornar la funcionalitat dels rius com a embornals d'aigua que afavoreixen la recàrrega natural dels aqüífers, respectant planes al·luvials, meandres, motes naturals, llits de grava i, sobretot, el bosc de ribera com a element de cohesió del terreny, connector ecològic i filtre natural de contaminació.

Per la qual cosa les entitats signants demanem a l'ACA:

1. Que s'aturin d'immediat les actuacions que està portant a terme en els cursos fluvials del país i que es portin a terme els treballs necessaris per restaurar els espais naturals afectats.
2. Que els rius, rieres i la resta de cursos fluvials siguin considerats espais naturals d'alt valor ambiental i essencials per la connectivitat ecològica.
3. Que en les actuacions que es duiguin a les lleres dels rius s'apliqui allò que ja contempla la mateixa ACA en el seu manual de "Criteris tècnics per a l'execució de treballs de manteniment i conservació de les lleres públiques, en relació als períodes de reproducció de fauna.
4. Cal que totes les actuacions que es plantegin realitzar dins les zones de domini públic hidràulic siguin sotmeses als tràmits d'informació pública i que es sotmetin al tràmit d'avaluació ambiental.
5. L'actualització de la delimitació de zones inundables tan a l'entorn dels cursos fluvials com al litoral, tenint en compte els escenaris de canvi climàtic i adaptar-ne els planejaments urbanístics actuals i condicionar-ne els futurs.
6. Que es realitzin les actuacions pertinents per restaurar les lleres dels rius i rieres, retirant totes aquelles infraestructures, com murs o esculleres, que encaixonen i malmeten els ecosistemes fluvials.

Finalment, atesa la gran quantitat d'avisos que està rebent la Plataforma Salvem els Rius, hem decidit fer un recull de les actuacions que s'estan produint arreu del territori. És per això que animem a la ciutadania a fer constar la seva denuncia al web de la campanya (<https://iaeden.cat/salvemelsrius/>) en cas de detectar algun d'aquests treballs al riu o riera de la seva zona.

Particulars i entitats adherides: <https://iaeden.cat/salvemelsrius-adhesions/>

Tota la informació sobre la campanya i la signatura del manifest aquí: <https://iaeden.cat/salvemelsrius/>

EL GEPEC DEMANA LA PROTECCIÓ DE MUNTANYANS

L'Espai d'Interès Natural de la Platja de Torredembarra i Creixell està envoltat de zones afectades per plans urbanístics, alguns d'ells paralitzats per contenciosos judicials.

Ara el GEPEC demana la seva desclassificació i la seva protecció per millorar la connexió ecològica de l'espai natural.

Reproduïm l'article publicat al seu web.

Dijous, 30/07/2020

Demanem la protecció de Muntanyans II i la desclassificació dels terrenys de Muntanyans I

Imatge: Andreu Cacho

GEPEC-EdC ha demanat a la Generalitat la protecció de Muntanyans II i a Torredembarra la desclassificació dels terrenys de Muntanyans I

Les zones afectades pels Plans Urbanístics de Muntanyans I i Muntanyans II representen els últims espais oberts annexes a l'Espai d'Interès Natural de la Platja de Torredembarra i Creixell. L'espai protegit, un dels pocs espais de les seves característiques que es preserva a Catalunya, es troba greument aïllat. La presència de càmpings i la urbanització de les zones annexes ha provocat que l'espai no presenti una bona connectivitat biològica i hidrològica, i que pateixi una elevada pressió antròpica que posa en perill la conservació de la zona protegida, inclosa al PEIN i a la Xarxa Natura 2000. L'últim connector de la zona humida i dunar es troba,

precisament, a la zona afectada pel Pla urbanístic de Muntanyans II.

Aquest Pla urbanístic és tristament conegut per haver projectat centenars d'habitatges en una àrea inundable al nord de l'espai protegit. L'història d'irregularitats dutes a terme per les diferents administracions desembocà en diferents denúncies que acabaren als tribunals. L'any 2010 el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya declarà la nul·litat del Pla urbanístic i el 2014 –després dels recursos de la Generalitat de Catalunya i la promotora– el Tribunal Suprem confirmà la nul·litat. Les sentències aconseguiren aturar la urbanització que ja havia començat el 2008, però com a conseqüència de les obres començades, la zona esdevingué altament degradada i amb la canalització del torrent d'en Gibert –el principal connector de Muntanyans II– totalment modificat i afectant negativament el règim hidrològic de l'espai protegit.

Malgrat les sentències la Generalitat mai va tancar la porta a urbanitzar Muntanyans II i sempre ha mantingut que si es presentava un projecte que evités la inundabilitat de la zona hi deixaria construir tot i que els informes pericials sostenien que això era impossible sense afectar negativament l'espai protegit. Actualment, i per enèsima vegada, els terrenys es troben en perill de ser urbanitzats malgrat les sentències: la promotora ven els terrenys i hi anuncia la possibilitat de construir-hi centenars d'habitatges. Com a resposta a aquest greuge GEPEC-EdC ha demanat:

- La inclusió dins l'EIN d'una zona prioritària per tal de blindar l'últim connector de l'espai protegit amb les zones forestals i agrícoles del nord.

- L'estudi d'inclusió de zones vulnerables i de suport a la zona prioritària.

- La restauració d'aquells elements construïts prèviament a la nul·litat dels plans.

- La restauració del curs natural del torrent per tal que pugui seguir recarregant les llacunes litorals.

- La desclassificació dels terrenys per part de l'Ajuntament de Torredembarra i que no concedeixi cap llicència per a urbanitzar la zona d'acord amb les sentències judicials.

El cas de Muntanyans I és similar, tot i que no va poder ser aturat. El Pla urbanístic pretenia construir una urbanització sobre terreny inundable que, finalment, va ser executada parcialment. Actualment la promotora ven els terrenys i els anuncia com a parcel·les per a fer-hi habitatges de luxe. Tres d'aquestes parcel·les es troben dins la zona de servitud del domini marítim-terrestre (ZMT) on, segons la llei de costes, està prohibit construir-hi habitatges. Per això, des de GEPEC-EdC hem demanat a l'Ajuntament de Torredembarra:

- Que desclassifiqui els terrenys inundables i inclosos a la zona de servitud de ZMT en compliment de la normativa vigent.

- Que no atorgui cap llicència per a urbanitzar la zona d'acord amb l'esmentada normativa.

Les accions que les diferents administracions han realitzat durant els últims anys han deixat urbanitzats i degradats els únics espais oberts que restaven al voltant de l'espai protegit de la Platja de Torredembarra i Creixell, tot dificultant la seva connexió amb altres zones naturals i impeding també la connectivitat hidrològica. Amb les peticions es pretén que l'espai protegit pugui gaudir d'una certa estabilitat ecològica.

Aquestes peticions no només van encaminades a blindar l'espai protegit, sinó que les pròpies àrees presenten valors ecosistèmics suficientment importants per a ser incloses a l'EIN. Sense anar més lluny, la zona sud de Muntanyans II hi ha una llacuna intermitent que actualment no rep aigua com a conseqüència de la canalització del torrent, probablement era una extensió de l'estany del Saler abans de que s'hi construís la via del tren; també n'hem demanat la restauració. A més a més, a la zona s'hi han citat 50 espècies d'aus, 7 de mamífers, 15 de rèptils i 8 d'amfibis, totes elles protegides.

Torredembarra, 30 de juliol de 2020

NOVA ESPÈCIE EXÒTICA DE TORTUGA

És conegut el problema produït per la proliferació d'exemplars de Tortuga de Florida (*Trachemys scripta*) al medi natural procedents de la venda de botigues d'animals.

Ens fem ressò de la troballa d'una nova espècie de tortuga exòtica a l'estany de Banyoles.

Reproduïm una informació publicada al diari El Punt Àvui.

Capturen dues tortugues exòtiques a l'Estany de Banyoles d'una espècie que fins ara no s'havia trobat al medi natural

Són un mascle i una femella d'1,5 i 2 kg que s'han retirat per ser una amenaça per les espècies autòctones

ACN - BANYOLES - 6 agost 2020 7.30 h

La part de sota de les dues tortugues exòtiques retirades de l'Estany de Banyoles. Exemplar de tortuga exòtica retirada de l'Estany de Banyoles ACN.

Tècnics del Consorci de l'Estany han localitzat dos exemplars d'una espècie de tortuga exòtica que fins ara no s'havia localitzat en un entorn natural a Catalunya. Són dues tortugues d'1,5 i 2 quilos de l'espècie *Pseudemys rubriventris*.

Destaquen pel color ataronjat i vistós dels laterals i a sota de la closca. Van aparèixer l'estiu passat durant el seguiment de les tortugues autòctones però no s'ha pogut confirmar l'espècie fins aquest any quan s'ha inclòs en un article publicat en una revista científica internacional.

Des del consorci recorden dels riscos d'alliberar exemplars exòtics al medi. En el cas d'aquesta espècie, són una amenaça per a les autòctones ja que, a banda de ser més agressives, també són portadores de malalties.

La *Pseudemys rubriventris* és el primer cop que apareix en aquest emplaçament. De fet, no s'havia localitzat mai a Catalunya en un entorn natural.

Són dos exemplars de talla gran, un mascle i una femella, que pesen 1,5 quilos i 2 quilos respectivament. Es van capturar l'estiu passat durant el seguiment de la repoblació de tortugues autòctones que els tècnics fan cada any.

La seva identificació s'ha allargat uns mesos i s'ha acabat incorporant en un article científic publicat en una revista internacional de la British Herpetological Society sobre les poblacions de tortugues exòtiques al nord-est de la península ibèrica.

Es tracta d'una espècie nord-americana que destaca per la vistositat dels colors de la closca, que és ataronjada, i per tenir ratlles grogues a la pell.

Des del consorci recorden que s'han fet molts esforços en l'extracció i control de tortugues exòtiques a l'Estany de Banyoles (especialment les conegudes com a Florida), de manera que la presència de noves espècies com les detectades poden ser una nova amenaça en la recuperació de les espècies autòctones.

"Són agressives i poden depredar i transmetre malalties a les espècies d'aquí", destaca Miquel Campos, tècnic coordinador del Consorci de l'Estany. Durant els dos projectes Life amb fons europeus (2010 i 2017) s'han retirat unes 700 tortugues exòtiques i ja es parla d'una població d'exòtiques "controlada".

Un repunt de captures d'exòtiques

La conscienciació ciutadana és clau per continuar avançant, segons Campos. Malhauradament encara queda feina per fer.

L'any passat, juntament amb aquests dos exemplars, també van localitzar set exemplars més de les Florida i fins i tot un exemplar adult d'una espècie de la mediterrània que està protegida i en risc d'extinció, la testudo hermanni.

Des del consorci recorden que les tortugues Florida estan prohibides per llei, a diferència de les *Pseudemys rubriventris*, que es poden comercialitzar.

"Els productors acaben buscant espècies alternatives per vendre" i superar així les restriccions legals. "Mentre no hi hagi un canvi de mentalitat i de l'administració, el problema persistirà", alerta.

Fins a dia d'avui no s'han localitzat nous exemplars d'exòtica a l'Estany perquè la irrupció de la pandèmia de la covid-19 també ha obligat a reduir les tasques del consorci sobre el terreny.

Tot i això, aquest juliol s'ha continuat amb la repoblació de tortugues d'estany amb l'alliberament de vuit exemplars criats en captivitat al Centre de Reproducció de Tortugues de l'Albera (Alt Empordà).

L'any 2008 es va localitzar un dels últims exemplars i l'espècie estava gairebé extingida a la zona.

TORTUGA CARETA

Des de fa uns quants anys es reporten diverses postes de Tortuga babaua (*Caretta caretta*) a les platges mediterrànies de l'Europa occidental.

Reproduïm una informació publicada al web del Gepec del seguiment per un membre d'aquesta entitat d'una posta a Vila-seca.

Dimecres, 29/07/2020

Així va anar la posta de la tortuga babaua de La Pineda (Vila-Seca)

Fa aproximadament un parell de setmanes, la tortuga babaua coneguda com Mascletà va fer una posta de 144 ous a la platja de La Pineda (Vila-seca). Entre els membres del voluntariat del GEPEC-EdC que van assistir a la posta hi havia el Lluís Llauredó, que ens fa una cronologia dels fets per entendre com va anar tot, des del primer intent de pondre ous de la tortuga a finals de juny fins la matinada del 16 de juliol en la qual finalment ho va aconseguir.

1. El 29 de juny de 2020, personal de la neteja de la platja de la Pineda (Vila-seca) troba una tortuga babaua de matinada. El destorb causa que marxi sense fer niu.

2. La tarda del mateix dia 29, membres de la Universitat de Vic i del CRAM (Fundació per la Conservació i Recuperació d'Animals Marins) verifiquen que no hi ha hagut posta.

3. La matinada del dia 30 de juny, la tortuga torna a la mateixa zona de la platja (el Cargol de la Pineda) i, tot i deixar rastres, tampoc fa niu.

4. Cap les 8:00h del matí, en Diego Martínez (Forestal Catalana), Lluís Llauredó (voluntari del GEPEC-EdC) i Pep Enric (Ajuntament de Vila-seca) veuen de nou la tortuga quan surt de l'aigua, però novament espantada se'n torna cap al mar. És un animal de mida mitjana, no gaire gran.

5. La matinada del 15 de juliol un jove francès es troba una tortuga a la platja de la Pineda, li fa fotos i les penja a les xarxes. Això provoca un augment dels transsectes de nit a aquella platja a part de denunciar-lo.

6. En Ramon Ferré del GEPEC-EdC dissenya un pla de vigilància per la propera nit a la platja de la Pineda; Lluís Llauredó, Francesc Sarroca i altres voluntaris segueixen les ordres donades pel Ramon i es troben la nit del mateix dia 15 a les 22:00h.

7. Cap les 00:10 h ja del dia 16, havent-nos ressituat davant el restaurant el Dorado, la Mar Anglada de Matadapera i la seva família, gràcies a la informació de dos voluntaris del GEPEC-EdC, ens comunica la troballa.

8. Ja han donat l'avís al 112. A partir d'aquest moment els fets es succeeixen de manera precipitada i sense constatació horària.

9. Molt ràpidament en cotxe ens traslladem al lloc indicat per la Mar; és a la platja davant del Golden Donaire Beach Hotel de la Pineda.

10. En Ferran Aguilar amb la seva càmera i en Txiki han pres una posició estratègica per poder controlar l'activitat de la tortuga sense molestar-la.

11. La resta de voluntaris i gent guardem la distància i esperem.

12. Immediatament es presenta al lloc una patrulla de la Policia Local de Vila-seca que ens donaran molt de suport. Ens ajudaran a treure un pescador que no respecta l'ordre de "platja tancada al públic".

13. Ben aviat arriba en Laureà Giné (Nito) del Departament de Territori i Sostenibilitat dels Serveis Territorials de Tarragona, que serà clau per donar ordres concretes ja de com actuar i delimitarà amb canyes i cinta el perímetre a respectar. En aquell moment hi ha al voltant del nou perímetre unes 20 persones entre voluntaris i curiosos.

14. En Nito i Ferran Aguilar confirmen que la tortuga està fent posta.

15. Lucía del CRAM també es desplaça cap a la Pineda.

16. Elena Abella (Universitat de Vic) contacta amb els voluntaris per confirmar la posta i conèixer la localització del niu per desplaçar-s'hi.

17. Van arribant els diferents Tècnics i Investigadors que prendran totes les mesures de la posta i de l'animal.

18. Arriba l'Elena Abella sobre les 01:45h, moment en que la tortuga ha acabat la posta i ja està immobilitzada per permetre anàlisi, ecografia, mesures i col·locació de radiotransmissor.

19. La col·locació del radiotransmissor és una mica entretinguda ja que primer cal deixar la zona de la closca neta de petxines i altres mol·luscs que porta enganxada.

20. Acabades les mesures i tot el treball amb la tortuga es procedeix al seu alliberament perquè torni al mar.

21. Ara sí, és hora d'obrir el niu, cosa que fa Elena Abella per recomptar ous bons, ous trencats i ous deformats, col·locant-los en una caixa de porexpan amb sorra i algun substrat.

22. En acabar el recompte es procedeix a mesurar fondària i diàmetre del niu, cosa que demostra que té unes mides no del tot corrents.

23. Després es busca una nova ubicació del niu, a uns 40 metres del mar, on es deixaran aproximadament uns 90 ous; la resta es traslladaran a la incubadora del CRAM.

24. Acabada la construcció del nou niu, es dipositen els ous en el seu interior, es tapa i es col·loca un tancat per delimitar el nou niu i preservar-lo de qualsevol incidència.

25. L'Elena Abella dona les instruccions als voluntaris presents de com cal fer la guàrdia del niu que durarà uns 60 dies, com protegir-lo en cas de pluja i altres indicacions.

26. Quan són les 05:30 h de la matinada es fa una foto de conjunt i es dona per acabada la tasca.

27. L'Elena Abella, molt satisfeta pel suport rebut de tots els voluntaris, dona les gràcies molt efusivament ja que s'ha fet una molt bona feina d'equip.

28. És hora de transmetre tota la informació i fotos a Ramon Ferré i Raül Cendón del GEPEC-EdC per posar-los al corrent de com ha anat tot i de l'agraïment per part de la Elena.

NIU DE TORTUGA CARETA A BARCELONA

Una altra posta de *Caretta caretta*, d'aquest estiu, a la platja de la ciutat de Barcelona, ha estat reportada. Reproduïm la informació publicada al web de la Generalitat de Catalunya.

Diumenge, 30 d'agost de 2020

Finalitza l'eclosió del niu de tortuga careta de Barcelona

Aquesta nit han nascut altres 10 cries, que s'han deixat anar al mar, i s'ha obert el niu, on encara quedaven 5 ous, per trobar 4 no viables i una tortugueta viva a 20 centímetres de profunditat, que s'ha portat a la Fundació CRAM

Dels 60 ous del niu que es van deixar a la platja, han nascut 56 cries de manera natural, el que es considera una posta molt exitosa, tot i que de manera prematura, degut a les elevades temperatures

Altres 17 ous d'aquest mateix niu es van traslladar al CRAM i al Zoo de Barcelona per a incubació artificial i ja han nascut 5 tortuguetes, mentre que 4 estan eclosionant

Una de les cries nascudes a la platja de Barcelona aquesta nit.

Un total de 10 cries han nascut aquesta nit al niu de tortuga careta (*Caretta caretta*) de la platja de la Mar Bella, a la ciutat de Barcelona, que s'han deixat anar al mar un cop examinades. Atès que al niu només quedaven 5 ous més, s'ha optat per obrir-lo i s'hi han trobat 4 dels ous, que no eren viables, i una altra tortugueta viva, sola a 20 centímetres de profunditat, que s'ha portat a les instal·lacions del CRAM. Sumats als naixements de les dues nits anteriors, dels 60 ous d'aquest niu que es van deixar a la platja, han nascut 56 cries de manera natural, el que es considera una posta molt exitosa. De les 56 tortuguetes, 42 han anat al mar i 14 més es troben al CRAM i al Zoo de Barcelona per a la seva cria en captivitat.

Es tracta del primer cop que una tortuga careta fa la posta en una platja de la ciutat de Barcelona, i també va

ser el primer dels quatre nius localitzats enguany a Catalunya des que el passat 1 de juny va començar la temporada de nidificació d'aquesta espècie.

El niu de Barcelona es va localitzar la nit del 15 al 16 de juliol, després que el dimarts 14 de juliol es veiés una tortuga per la zona. Tècnics de la Xarxa de Rescat de Fauna Marina de la Generalitat i de la Fundació CRAM, juntament amb investigadores especialistes en tortugues, es van desplaçar a l'indret per avaluar les condicions del niu i procedir a la seva obertura. Dels 77 ous que contenia, 60 es van deixar a la platja, tot i que el niu es va traslladar uns metres terra endins per evitar el contacte amb l'aigua, fet que podia posar en perill l'èxit de la posta. La zona es va delimitar amb una tanca perimetral i ha estat vigilada les 24 hores per un dispositiu de voluntariat organitzat per l'Ajuntament de Barcelona.

Altres 17 ous es van dur al CRAM i al Zoo de Barcelona per a la seva incubació artificial. Dels 9 ous del CRAM, ja han nascut les cries de 5 i 4 estan eclosionant. Els 8 ous que es traslladat al Zoo de Barcelona continuen la seva incubació.

Tortuguetes eclosionant de nit i amb el niu protegit contra la pluja

Les tortugues careta neixen durant les hores de foscor i en nits successives. Per tal que la pluja i el mal temps de les nits passades no comprometés l'èxit de la posta, es va recobrir el niu en la seva totalitat, per impermeabilitzar-lo i permetre també el treball del personal científic, tècnic i veterinari del CRAM i de la Universitat de Vic, amb la col·laboració dels treballadors de la Base Nàutica propera i de les persones voluntàries que vigilen el niu.

Les tortugues han estat examinades una per una a mesura que naixien i personal tècnic, científic i veterinari del CRAM i de la Universitat de Vic ha avaluat el seu pes, dimensió, estat de mobilitat i formació de la closca, a més d'hidratar-les.

Les cries portades al CRAM es distribuïran posteriorment a l'Oceanogràfic de València i, pròximament, també al Zoo de Barcelona per tal de diversificar i ampliar el nombre de

centres amb experiència en la seva cria, atès que els propers anys se'n pot incrementar la necessitat. Es tracta del projecte

de head starting, pel qual els animals es mantenen en captivitat fins que assoleixen un pes adequat (durant 1 o 2 anys). El sistema està recollit en diferents programes de gestió i conservació de la tortuga marina i busca millorar les taxes de supervivència de l'espècie. De fet, recentment el CRAM i la Generalitat han alliberat 22 cries de tortuga careta d'entre 1 i 2 anys que havien estat criades en captivitat.

Una xarxa de més de 1.500 voluntaris

Per incrementar les possibilitats de supervivència del primer niu identificat a la ciutat de Barcelona, l'Ajuntament ha impulsat un protocol de condicionament de l'indret de la posta. Així, s'ha rodejat el niu amb una tanca i s'ha garantit la foscor nocturna apagant l'enllumenat proper.

Igualment, ha impulsat la formació d'una xarxa de voluntariat que ha fet tornos de vigilància les 24 hores. Així, més de 1.500 persones, coordinades per l'equipament d'educació ambiental El Centre de la Platja, han assegurat el respecte al niu durant tot el temps d'incubació. Entre les entitats que han aportat persones voluntàries hi ha Anel·lides, Oceanogami, WWF, Ocean52, Surfrider i No más colillas. Aquestes entitats formen part de la xarxa que realitza accions de conscienciació i recollida de residus a les platges de Barcelona al llarg de l'any, articulada per El Centre de la Platja.

Un fenomen en auge

El niu de Barcelona és un dels quatre que, de moment, s'han localitzat a tot Catalunya des que l'1 de juny va començar la temporada de nidificació de la tortuga careta, que s'estén fins a finals d'octubre. Els altres nius s'han trobat a Vila-seca (2 de la mateixa mare) i a la barra del Trabucador, al delta de l'Ebre. En total, es té constància de prop de 400 ous dipositats a les platges catalanes aquest estiu. D'aquesta manera, i quan encara no ha finalitzat la temporada de posta, ja s'ha igualat el rècord de nidificació d'aquesta espècie, que es va registrar el 2018.

De fet, en els últims 15 anys, els episodis de reproducció de tortuga marina de l'espècie *Caretta caretta* a Catalunya i a la Mediterrània Occidental han augmentat de manera significativa. La hipòtesi més probable és que, degut al canvi climàtic, les mares han començat a fer postes en indrets situats més al nord, menys càlids, que proporcionen temperatures d'incubació més temperades per a l'espècie.

Per verificar aquesta hipòtesi i comptar amb el coneixement necessari per donar suport a aquesta espècie, es va impulsar el Projecte d'investigació científica per a la conservació de la nidificació de la tortuga careta a Catalunya, liderat per experts de les principals universitats i centres d'investigació (la Universitat de Vic, la Universitat de Barcelona, la Universitat de València, la Universitat Politècnica de València i l'Estació Biològica de Doñana). La Generalitat hi participa des del 2015.

Els objectius de l'estudi són:

Determinar si aquest augment de la nidificació a la Mediterrània Occidental es deu a l'escalfament global.

Recollir les biometries de les cries, així com el seu estat de salut i d'incubació.

Analitzar genòmicament les cries i les mares i determinar tant el nombre de mares diferents que nidifiquen a Catalunya com si una mateixa mare ha fet més d'un niu, el mateix any o en anys diferents, i quina és la població d'origen d'aquestes mares.

Realitzar estudis sanitaris per determinar les patologies que poden afectar les cries. Actualment, es desconeix què passa amb aquests animals un cop arriben al mar i fins que són juvenils de 5-6 anys, justament l'interval en què es produeix més mortalitat.

A Catalunya, el Servei de Fauna i Flora de la Generalitat compta amb l'assessorament i suport científic d'un equip multidisciplinari format per persones doctores i llicenciades en Biologia, Veterinària i/o Ciències del Mar, expertes en nidificació de tortugues marines, investigadores genètiques, expertes en l'ús de l'hàbitat i en telemetria de tortugues marines, i veterinaris investigadors en biologia reproductiva de les tortugues marines.

Per garantir les màximes probabilitats d'èxit dels nius de tortuga careta, la Generalitat ha elaborat també un protocol de gestió d'episodis de nidificació, en col·laboració amb la UB i la UVic.

Cal tenir present que la temporada de nidificació coincideix amb la de bany i gaudi de les platges. A més, les instal·lacions artificials com ara guinguetes, enllumenats o passejos marítims, així com la interacció amb els diferents agents (personal de neteja, turistes i vianants) poden afectar l'orientació o el comportament dels animals.

L'objectiu del protocol és assegurar els millors resultats possibles davant la identificació d'un niu de tortuga careta. En les primeres hores des de la posta del niu s'avalua la seva viabilitat en funció del tipus de platja, la distància a l'aigua, la data de posta (la supervivència no és igual si el niu es fa a principis que a finals de temporada), etc. La voluntat és prioritzar una incubació natural sempre que sigui possible. En cas de dubte raonat, s'opta per un trasllat a una altra platja o, en cas extrem, la incubació artificial.

Les tortugues marines produeixen un elevadíssim nombre d'ous amb una possibilitat de supervivència baixa (només 1 cria de cada 100 ous al primer any de vida i 1 de cada 1.000 arriba a l'edat adulta). El període d'incubació és d'uns 60 dies, en funció de la temperatura de la sorra. Cal dir que les tortugues de la platja de Barcelona van començar a néixer als 46 dies d'incubació, degut a les altes temperatures.

Col·laboració ciutadana

Atès la coincidència de la temporada de nidificació amb la de bany, la col·laboració ciutadana és imprescindible per incrementar l'èxit reproductiu de les tortugues careta. En cas de veure una tortuga o bé descobrir rastres d'un niu és molt important trucar immediatament al 112, per tal d'activar el protocol de resposta de la Xarxa de Rescat de Fauna Marina, amb la intervenció del Cos d'Agents Rurals.

A l'espera que arribin els agents i els tècnics de la xarxa, és important no acostar-se a l'animal, ni molestar-lo, ni tocar-lo. S'ha de preservar la zona on estigui i no se l'ha d'intentar tornar al mar. Tampoc es poden fer fotos amb flaix ni utilitzar focus o llanternes per seguir l'animal, ni fer sorolls estridents ni crits durant el procés de nidificació.

COLOM ROQUER

Els coloms de pobles i ciutats descendeixen del Colom roquer salvatge (*Columba livia*). Procedeixen de cries en captivitat i, escapats, nidifiquen en edificis dels nuclis urbans.

A Torrelles de Llobregat era abundant i, a part dels colomars de cases i masies, es feia notar a l'església on hi havia una important colònia. Des de fa un o dos anys ha desaparegut de la localitat. Potser coincidint amb les obres de restauració dels vitralls de l'església.

Espècie habitual de la taula fenològica de les aus locals, durant tot l'any, ara és molt rar fer-ne una observació.

En canvi, a la ciutat de Barcelona, cal una inversió important per controlar-ne la població.

Reproduïm una informació publicada al diari El Punt Avui, sobre els mètodes de control seguits a Barcelona.

Èxit del tractament anticonceptiu per a coloms a Barcelona

La colònia es redueix del 50% en els punts on es dona pinso tractat

El sistema costa 130.000 euros l'any

JORDI PANYELLA - BARCELONA- 8 agost 2020

Coloms mengen el pinso amb l'anticonceptiu, ahir a les 7 h del matí a la plaça Catalunya
J. LOSADA

Els ciutadans que passen cada matí, a primera hora, per la plaça Catalunya de Barcelona hi veuran desenes de coloms quiets, tranquils, distribuïts per tot l'ample cercle de l'espai central, neguitejats només pel vol amenaçador d'alguna gavina. Fan plàcidament la digestió de l'esmorzar que gentilmente els serveix cada dia puntualment, a les set hores del matí, l'Ajuntament de Barcelona. No és un esmorzar

gratis, entre el pinso que es dispensa als animals hi ha amagat un producte, la nicarbazina, un anticonceptiu que amb dos anys ha aconseguit controlar el creixement de la colònia de coloms allí on ha estat dispensat, amb un èxit molt satisfactori, segons els responsables del programa.

Amb un pressupost anual de 130.000 euros, el programa de control de la reproducció dels coloms actua en 47 llocs diferents de la ciutat amb 51 dispensadors. Aquests dispensadors tenen la forma de paperera tapada, a l'interior dels quals s'hi emmagatzema el blat de moro amb l'anticonceptiu. Un motoret a la part baixa activa un sistema de llançament que distribueix una quantitat d'entre 8 i 10 grams de pinso per colom, la tercera part de l'aliment que ingereix al cap del dia.

Amb aquest sistema i des del 2017 s'ha aconseguit reduir al 50% la colònia de coloms a les zones on els proveeixen el blat de moro. A la plaça de Catalunya s'ha passat d'una colònia de 400 a vora 200. El fenomen de la Covid-19, que ha obligat els animals a moure's per acabar de completar la seva dieta, també ha ajudat a reduir el nombre de coloms.

60 quilos diaris

Per completar la seva alimentació diària, els coloms dediquen vuit hores a buscar menjar. Una de les vies que tenen més fàcil és la de l'aliment que els donen els ciutadans i que, segons els càlculs municipals, a la plaça de Catalunya ha arribat a l'equivalent de 60 quilos diaris. Aquesta via d'alimentació afavoreix l'adaptació dels coloms a la ciutat i la seva reproducció i, per tant, és desaconsellada pels tècnics municipals, que demanen a la població que s'abstingui de donar menjar a les aus.

A Barcelona s'estima que hi ha prop de 100.000 coloms, segons el cens que es va fer el 2019, amb unes densitats altíssimes d'entre 1.300 i 1.700 animals per quilòmetre quadrat, molt per sobre del que es considera normal. Una altra espècie d'aus amb molta presència a la ciutat són les cotorres, amb 12.000 exemplars, la majoria de l'espècie de pit gris.

El programa de control de la reproducció que es fa a Barcelona es du a terme a altres 37 poblacions de Catalunya, entre les quals hi ha Reus, Igualada i Vilafranca del Penedès.

S'investiga l'enverinament massiu

Dos enverinaments massius de coloms van provocar una mortaldat de més de cent aus durant el confinament a Barcelona. Els animals van ser alimentats amb pinso que contenia altes dosis de pesticida. En una ocasió van morir 100 coloms, i en una segona, 30. Els dos episodis van passar a l'Eixample, en carrers molt pròxims, i es troben en fase d'investigació pels agents rurals.

Ens ha semblat interessant reproduir una entrevista, publicada a Vilaweb, al divulgador científic Carl Zimmer, en la qual es tracta sobre les afectacions dels virus sobre la humanitat.

Carl Zimmer: 'Hi ha cent mil trossos d'ADN viral al nostre genoma'

Entrevista amb el divulgador científic del NY Times, Carl Zimmer, arran del llibre 'Planet of Viruses' (Capitán Swing)

Oriol Bábler

01.08.2020

Carl Zimmer (New Haven, 1966) és un divulgador científic de rellevància mundial. A la seva carrera s'ha especialitzat en diverses matèries com l'evolució, els paràsits, els virus i l'herència genètica. Els seus treballs han aparegut a National Geographic, Discover, Science, Wired i d'ençà de 2013 és columnista del diari The New York Times. Amb ell parlem sobre el seu llibre *Un planeta de virus* (Capitán Swing) i l'actual pandèmia del coronavirus 2019.

—Vivim en un planeta de virus, és evident, però com de limitat n'és el nostre coneixement?

—No sabem pràcticament res dels virus des que els vam descobrir ara fa cent vint anys. Una imatge perfecta de la nostra ignorància és el fet que els

viròlegs només han posat nom a unes sis mil espècies de virus. Grans estudis sobre virus a terra i mar suggereixen que n'hi pot haver un bilió d'espècies.

—Ens hauria d'espantar aquest desconeixement?

—Ampliar el nostre coneixement sobre els virus ens pot ajudar de moltes maneres. Ens ajudarà a preparar-nos per la pròxima pandèmia, però també ens permetrà d'entendre el paper que juguen els virus en els ecosistemes.

—De quina manera han afectat els virus el nostre genoma?

—Els virus ha tingut un gran impacte en l'evolució de l'ésser humà. Bàsicament perquè han matat milions de persones. De totes maneres, com a resposta, hem generat moltes defenses contra diversos virus. Però alguns virus incorporen el seu ADN al nostre genoma. Hi ha 100.000 trossos d'ADN viral al genoma humà, segons que han identificat els científics.

—El coronavirus 2019 pot deixar la seva empremta?

—Només alguns virus tenen aquest efecte, que té a veure amb el seu funcionament. I els coronavirus no tenen aquest comportament, no insereixen l'ADN. Per tant, no adquirirem els seus gens.

—Heu comentat que els virus han matat moltes persones, però també han tingut un paper cabdal en la nostra evolució, no?

—Algunes parts de virus en el nostre genoma han evolucionat en parts vitals de la nostra biologia. Per exemple, les placentes humanes només es poden formar de manera adequada gràcies a una proteïna que ha evolucionat d'un virus que va infectar els nostres avantpassats. Si algú hagués extret aquest gen del teu genoma, quan encara eres un embrió, no hauries nascut.

—Quina és la primera referència que es té d'una infecció viral en un ésser humà?

—Hi ha registres escrits molt antics que detallen malalties que molt probablement van ser causades per virus com la verola. Així mateix, científics han trobat trossos de gens virals preservats en ossos de persones de l'edat de bronze.

—Em podrieu explicar què són els virus gegants?

—Ens hem familiaritzat amb virus que generalment tenen pocs gens i són extremadament petits, centenars de vegades més petits que un bacteri. Però la dècada dels noranta, els científics van descobrir que hi ha virus tan grans com un bacteri i que poden tenir dos mil gens o més. A més, sembla que els virus gegants són força comuns i es poden trobar als oceans, la terra i en els cossos d'animals.

—Els científics resoldran l'etern debat sobre si els virus són vius?

—Depèn de què consideris ser viu. El meu pròxim llibre, *Life's Edge: The Search for What It Means to Be Alive* (El límit de la vida: la cerca de què significa ser viu), tracta directament aquest tema. Personalment, penso que els virus són part de la vida.

—Existeixen virus fora del nostre planeta?

—Si hi ha més planetes amb vida cel·lular com al nostre, crec que hi haurà virus. Tenen un funcionament molt reeixit.

—Hauriem de ser més escèptics sobre els desenvolupaments immediats de vaccins i tractaments contra la covid-19?

—Els científics no diuen que podran eradicar la covid-19. La seva esperança és convertir-la en una malaltia minoritària i fàcilment tractable. No sabem si ho aconseguiran, però hi ha motius per a tenir esperança.

—Què us semblen les prediccions que han fet la Gran Bretanya i Rússia, que diuen que poden tenir un vaccí abans que no s'acabi el 2020?

—Podria ser, però caldrà esperar i veure quina eficàcia tenen aquests vaccins. Són 100% efectius? Un 60%? Un 30%? I quant durarà la protecció? Aquestes són preguntes crucials que encara no podem contestar.

—Què ha fallat en la resposta a la pandèmia del coronavirus 2019, especialment als Estats Units?

—S'ha decidit de no fer servir moltes eines útils en aquesta pandèmia. No hem construït un sistema efectiu de proves com ha fet Corea del Sud. Tampoc no hem fet un seguiment de contactes a gran escala. Dit això, hi ha aspectes del virus que han costat d'aclarir, i això ha condicionat i afectat la manera com hem fet front a la malaltia. Si s'hagués entès abans la capacitat infecciosa dels asimptomàtics, potser hauríem emprat accions més agressives i ràpides.

—Les pandèmies són cícliques. És possible que en un futur ens enfrontem a virus tan infecciosos com el coronavirus 2019 però amb la mortalitat de l'Ebola?

—Hi ha molts coronavirus escapats entre els animals salvatges que potencialment poden infectar-nos. És difícil de dir si algun d'aquests té el potencial de ser més mortífer que l'actual, però és possible.

ACORD DE CUSTÒDIA DEL LITORAL A FORMENTERA

Reproduïm una informació publicada a Vilaweb sobre l'acord de custòdia entre el govern de les Illes i dos grups ecologistes per col·laborar en la millora de la gestió dels espais naturals del litoral de Formentera.

Acord perquè el litoral de Formentera tingui una governança participativa
El govern de les Illes ho ha pactat amb els grups ecologistes GEN-GOB i SOLDECOCOS
Redacció - 14.08.2020

El litoral de Formentera serà el primer exemple de governança participativa en espais naturals protegits al país després d'aconseguir un acord de custòdia marina entre la Direcció General d'Espais Naturals i els grups ecologistes GEN-GOB i SOLDECOCOS. Aquest acord té com a objectiu garantir la participació dels agents implicats per a millorar la gestió i governança dels espais Xarxa Natura 2000, segons que ha informat el govern de les Illes.

A més, es pretén facilitar la transferència del coneixement entre l'administració, el món científic, els sectors socioeconòmics que desenvolupen activitats en el litoral,

les ONG de desenvolupament local sostenible, així com les entitats de conservació i recuperació del patrimoni històric i ambiental.

Des del govern han destacat que aquest pla pilot de governança està alineat amb els objectius del projecte integrat Life Ip Intermares, en el qual participen els ministeris espanyols de Transició Ecològica i de Ciència, SEU-Birdlife i WWF. Al setembre és previst que es convoqui un primer taller amb els agents sectorials per a formar la taula de custòdia marina, configurar el seu funcionament i establir un pla d'acció per a implementar una sèrie de mesures concretes del pla de gestió.

COVID-19

Del web de la revista Mètode reproduïm aquest article d'opinió, de fa uns mesos, sobre la situació de la pandèmia.

Emergències **La corba o la vida**

Jesús Purroy - 27/07/2020

Ja em disculparan que, de forma excepcional, trenqui la quarta paret, però no passa sovint que sigui tan difícil suposar en quina situació ens trobarem tots plegats quan surti el número 106 de Mètode. Estarem confinats, com quan escric això al mes d'abril? Hi haurà un confinament parcial? O farem vida normal, però amb menys petons i encaixades de mans? Encara estarem en situació d'emergència sanitària? Per bé o per mal, fa dies que la ciència ocupa les nostres converses. L'epidemiologia, la virologia i la biologia molecular han esdevingut temes familiars.

Des que hi va haver les primeres expressions de preocupació per l'arribada de la COVID-19, s'ha posat de manifest la dificultat de comunicar la ciència a diversos nivells: per transmetre informació a la població general, per assessorar els qui prenen decisions polítiques i fins i tot per debatre entre la comunitat mèdica. A banda dels experts que ho resolen tot a Twitter, i els incauts que escampen teories de conspiració imaginatives i emocionants.

Molta gent ha descobert que els científics canvien d'opinió quan disposen de dades noves, i això els ha semblat inacceptable: estem massa acostumats a defensar els errors més enllà de tota demostració.

Ni que sigui de manera aproximada, moltes persones també han après a distingir entre una PCR i una anàlisi d'anticossos, i per què amb la PCR es detecta el virus mentre que amb els anticossos es detecta si s'hi ha estat exposat en algun moment. Cal reconèixer l'encert dels comunicadors que han sabut transmetre aquest coneixement en tota mena de formats.

Els noticiaris van plens de corbes, i hem entès que cal aplanar la corba. Han aparegut epidemiòlegs de sota les pedres, però a hores d'ara ja sabem qui hi entén i qui no: han passat prou setmanes i comencem a veure el resultat de les prediccions.

De tot el que hem vist fins ara, em quedo amb el minut en què Angela Merkel explica la justificació científica per al confinament de la població alemanya. Amb la claredat de qui sap molt bé de què parla, Merkel explica que una dècima més o menys en la taxa d'infecció significaria un col·lapse de les UCI en tal data o algunes setmanes més tard. No és debades que Merkel té un doctorat en química i es mou amb facilitat en aquesta mena de raonaments basats en l'evidència i les matemàtiques.

El contrast tràgic amb Merkel són alguns dirigents que, més enllà de prendre decisions encertades o errònies, rebutgen acceptar que això és un problema. És massa aviat per fer balanç dels resultats de les polítiques negacionistes, però quan el fem ens podrà servir com a avís del que passa quan s'ignoren les advertències de la comunitat científica. Potser el canvi climàtic no ens afectarà de forma tan sobtada com una epidèmia, però quan passi aquesta emergència seria un bon moment per revisar l'estratègia de comunicació per evitar la que ens caurà més endavant.

Referències

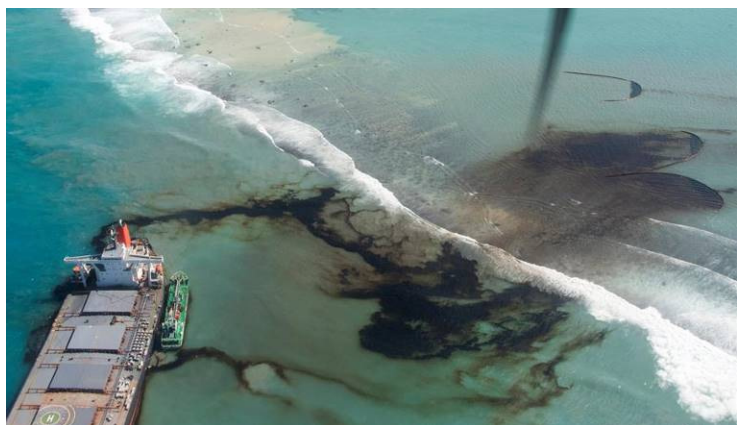
Oltmann, P. (2020, 16 d'abril). Angela Merkel draws on science background in Covid-19 explainer. The Guardian. Consultat en <https://www.theguardian.com/world/2020/apr/16/angela-merkel-draws-on-science-background-in-covid-19-explainer-lockdown-exit>

VESSAMENT DE PETROLI A L'ILLA MAURICI

Reproduïm una informació publicada a Vilaweb sobre el vessament de petroli a l'illa Maurici.

Vessament de petroli a l'illa Maurici: un desastre que encara no cessa

Una nau carregada amb milers de tonelades de petroli i dièsel va embarrancar el 25 de juliol propassat i vessa d'aleshores ençà, amenaçant la població i els ecosistemes

Redacció

15.08.2020

Aquesta tarda s'ha partit per la meitat un vaixell vora la riba de l'illa Maurici, a l'oceà Índic, que és encallat al mar d'ençà del 25 de juliol, i que des d'aleshores ja ha vessat a l'aigua gairebé un miler de tonelades de petroli cru, estenent una taca fosca de gairebé disset quilòmetres de diàmetre. El desastre natural és un dels pitjors que ha patit mai l'illa. El Wakashio, una nau japonesa amb bandera panamenya, carregava 200 tonelades de dièsel i 3.800 de petroli. Segons la companyia, ja n'hi ha 460 de recuperades manualment, però els veïns lamenten que la situació és delicada i que els efectes del desastre no s'estan pal·liant prou.

El govern de Maurici va trigar dues setmanes en declarar l'emergència nacional després de l'accident. En fer-ho, a més, va demanar suport a la comunitat internacional, i va rebre ajuda dels estats francès i japonès que han enviat recursos per a unir-se als ciutadans del país que treballen des de fa dies per a retirar el petroli de l'aigua. L'operació ha aconseguit llevar la major part del líquid potencialment contaminant que romania dins el dipòsit de la nau, i per això la participació d'avui només ha preocupat relativament.

Però l'impacte del desastre pot suposar un drama per a la població de l'illa Maurici i les illes més petites que l'envolten, atès que és un país altament dependent del turisme, que s'hi arriba des d'arreu del món precisament per unes vistes i un entorn paradisiac que ara ha quedat contaminat i parcialment destrossat. I el drama també afecta la riquíssima biodiversitat de la zona, perquè l'accident ha tingut lloc molt a prop de dues àrees protegides.

Vegeu algunes imatges que retraten la situació al voltant de l'illa:

COLÒNIA DE FLAMENCOS DE LA PUNTA DE LA BANYA

Degut a la pandèmia enguany no s'ha realitzat l'anellament dels polls de Flamenc (*Phoenicopterus ruber*) del delta de l'Ebre. Però la colònia ha tingut l'èxit reproductor més gran des que existeix.

Reproduïm una informació publicada a El Punt Avui.

Rècord de polls de flamenc

REDACCIÓ - 4 agost 2020

Els flamencs al Parc Natural del Delta de l'Ebre EPA.

La colònia de flamencs del delta de l'Ebre, situada a les salines de la Trinitat de la Punta de la Banya, ha produït enguany 3.260 polls de 4.303 parelles, amb un èxit reproductor de 0,74 polls per parella.

Es tracta del màxim històric des que aquesta au es va establir en aquest emplaçament, l'any 1992.

La crisi sanitària ha fet suspendre l'anellament de polls, que s'havia de fer al juliol.

FINALITZA LA CONCESSIÓ DE LA C32

Hem extret del web de Depana, el comunicat que reproduïm a continuació. Fa referència a la comunicació del departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat al Consell Comarcal del Maresme de la finalització del peatge a la C32 d'aquí a un any. Les plataformes Preservem el Maresme i Aturem C32 celebren aquesta comunicació però al mateix temps lamenten el projecte de prolongació de l'autopista fins a Lloret.

17 d'agost del 2020

ALLIBERAMENT C-32

Valoració de Preservem el Maresme i Aturem C32 davant l'anunci de la finalització del Peatge a la C32 el 31/8/2021 per part de la Generalitat al Consell Comarcal del Maresme

Preservem el Maresme i Aturem C32 celebren l'anunci de la fi de la concessió i del peatge de l'autopista del Maresme que, si es concreta i es desenvolupa seguint els acords de la Declaració i el Pacte de Mobilitat del Maresme, pot suposar una fita històrica. Una oportunitat de revertir les nefastes polítiques de mobilitat i infraestructures i valorar els anys de propostes de les lluites i mobilitzacions ciutadanes per aturar el projecte dels laterals, per acabar amb l'explotació de la ciutadania per part d'Abertis, per convertir la Nacional II en una via pacificada al servei del benestar dels ciutadans, per assolir un transport públic de qualitat.

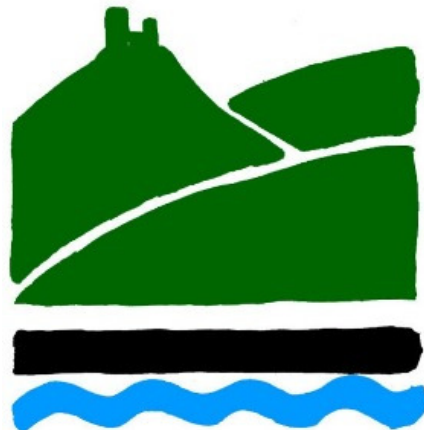
Aquesta bona notícia no pot amagar que fa poques setmanes la Generalitat ha insistit a presentar un nou projecte d'allargar la C-32 de Tordera a Lloret de Mar que comporta un peatge a l'ombra per Abertis, la destrucció d'espais naturals i la promoció del vehicle privat. Un projecte del tot incompatible amb una mobilitat sostenible i que suposaria – amb la greu crisi econòmica que s'inicia – la continuïtat de la hipoteca pública amb Abertis. En contrapartida, caldria desenvolupar els projectes alternatius en clau de sostenibilitat que proposa la plataforma Aturem C-32.

Caldrà, doncs, elaborar i desenvolupar, amb la màxima participació, una nova planificació que prioritzi el transport públic, la xarxa de carrils per bicicletes i vianants, els vehicles compartits, i la transformació de la C-32 en una via que faciliti la pacificació definitiva de la NII.

ATUREM C-32

PRESERVEM EL MARESME

UNA ALTRA GESTIÓ FORESTAL REDUIRIA LA SUPERFÍCIE CREMADA

Al web del CREAM s'ha publicat una nota divulgativa sobre l'estudi desenvolupat a la península ibèrica en el qual, mitjançant models matemàtics, s'arriba a la conclusió que una manera de gestionar els espais agrícoles i forestals es reduiria la superfície cremada pels incendis forestals. La reproduïm a continuació.

Crear paisatges menys inflamables reduiria fins a un 50% l'àrea cremada prevista per als pròxims 30 anys

28 d'agost 2020

Un estudi col·laboratiu entre Espanya i Portugal ha comprovat amb models matemàtics que, si es canvia el tipus de paisatge, amb menys densitat de vegetació i menys combustible, per exemple, i es promouen activitats agrícoles d'alt valor natural, es redueixen dràsticament les zones cremades.

Reserva Xures Geres. Foto: Sergei Gushev, CCBY

Califòrnia està en flames i Portugal registra el seu pitjor any d'incendis des del funest 2017. Que Espanya visqui un escenari així és només qüestió de temps. La paradoxa és que mentre la inversió en forces d'extinció creix, el nombre de grans incendis forestals any rere any no para de multiplicar-se. Què està fallant? Un estudi recent, publicat a la revista *Ecosystem Services*, demostra que la solució real als grans incendis es troba en la mateixa naturalesa: cal crear paisatges menys inflamables. L'estudi demostra que si s'actua

sobre el paisatge i es promouen pràctiques agrícoles, es pot arribar a reduir fins a un 50% l'àrea afectada per grans incendis forestals prevista per al període entre 2030 i 2050. El coautor principal, Adrián Regos, de la Universitat de Santiago de Compostel·la, afirma que cal gestionar el risc d'incendis tenint en compte les característiques de la vegetació, aplicar mesures concretes per crear paisatges menys inflamables, amb espècies que cremin més lent, amb menys densitat de vegetació, més heterogenis i, en definitiva, més resistents al foc. "Un concepte que des de la ciència s'ha batejat amb el nom de gestió intel·ligent de foc o Fire Smart", aclareix Silvana País, de el Centre d'investigació CIBIO / InBio de la Universitat de Oporto.

"El canvi climàtic, amb altes temperatures i sequera extrema, i el bosc homogeni i jove que ha crescut a causa de l'abandonament de pràctiques agrícoles ancestrals són dos ingredients bàsics dels incendis de sisena generació. Aquests superincendis cremen amb temperatures i velocitats de propagació que escapen al control de les forces d'extinció, dels tallafocs i d'altres tècniques de protecció. Davant d'això, es requereix un canvi de paradigma, una visió preventiva i integradora del territori amb polítiques que fomentin la creació de paisatges resistents al foc, però que, al mateix temps, assegurin un aprofitament sostenible dels recursos i la conservació de la biodiversitat associada, el que es coneix com una solució basada en la naturalesa", afegeix Regos.

Matemàtiques que apaguen focs

L'article ha pres com a cas d'estudi la Reserva de la Biosfera Transfronterera Gerês-Xurés (Galícia) i s'ha dut a terme mitjançant el model REMAINS, que reproduceix la dinàmica de foc segons escenaris predissenyats.

Amb aquest model matemàtic s'han provat diversos escenaris per a aquesta regió i s'ha determinat, per exemple, que l'opció més efectiva per disminuir les hectàrees cremades és promoure l'agricultura extensiva i convertir, de forma gradual, els boscos de coníferes i eucaliptus en boscos de roures nadius.

"El model simula incendis forestals (la ignició, propagació, crema i extinció de focs), la dinàmica de la vegetació (és a dir, la successió natural i la regeneració posterior a l'incendi), els canvis en l'ús de la terra (per exemple, l'abandonament o la intensificació de l'agricultura) i l'ordenació forestal (com l'augment de les plantacions intensives per a la producció de fusta)".

NÚRIA AQUILUÉ, investigadora de la UNITAT MIXTA INFOREST CREAM-CTFC.

Gestió a tres bandes

Els resultats mostren com una aplicació eficaç de les polítiques agrícoles reduiria el perill d'incendis i, al mateix temps, garantiria la conservació de la biodiversitat, estabilitzant la disponibilitat d'hàbitats per a espècies protegides o amenaçades al llarg de les properes tres dècades.

Així mateix, la creació d'aquests paisatges menys combustibles augmentaria el segrest de carboni. En el cas d'estudi, per exemple, la gestió activa del territori va provocar un augment de prop de 3.5 teragramos de carboni (TGC) entre 2020 i 2050.

Reserva Geres Xures. Foto: Wikipedia

Aquest estudi ha estat desenvolupat gràcies a FIRESMART, un projecte d'investigació que cerca solucions sostenibles que maximitzin els beneficis entre la prevenció d'incendis i els serveis dels ecosistemes. Hi participen diversos instituts i centres de recerca de Portugal i Espanya (CIBIO / InBio, Prometheus, CREAM, Universitat de Santiago de Compostel·la, CITAB, CIMO i CSIC), i està finançat per la FCT (Fundação per a Ciència e Tecnologia –

Portugal).

Article:

País S, Aquilué N, Campos J, Sil A, Marcos B, Martínez-Freiria F, Domínguez J, Brotons LI, Honrado J & Regos A (2020). Mountain farmland protection and fire-smart management jointly reduce fire hazard and enhance biodiversity and carbon sequestration. *Ecosystem Services*. 44: 101143. <https://doi.org/10.1016/j.ecoser.2020.101143>

Anna Ramon Revilla

Responsable de comunicació del CREAM. Sòc llicenciada en Biologia per la UAB i Màster en Comunicació Científica i Ambiental per la UPF. Apassionada de la comunicació corporativa amb més de 7 anys d'experiència en el sector de la R+D en l'àmbit ambiental.

EFFECTES DE L'OZÓ

Al web del CREAM es publica una nota informativa sobre la publicació d'un estudi sobre els efectes de l'increment de l'ozó a l'atmosfera.

L'ozó afecta les plantes, els insectes i els microorganismes i és ja una amenaça per la biodiversitat mundial

24 d'agost 2020

Un estudi on ha participat en Josep Peñuelas del CREAM, i publicat a Science Advances, afirma que al 2100 la biodiversitat de la conca de la Mediterrània, el Japó o Àfrica equatorial estaran amenaçades per l'increment d'ozó a l'atmosfera.

Fulles en un entorn urbà. ClipArt CCBY.

L'ozó (O₃) és un gas molt oxidant i, com a tal, en altes concentracions afecta la salut dels éssers vius. Per desgràcia, la seva concentració a l'atmosfera ha augmentat considerablement des del període preindustrial i es preveu que seguirà sent elevada, i fins i tot augmentarà encara més a moltes regions durant les pròximes dècades. Aquest mes d'agost, un estudi publicat a Science Advances alerta que aquest gas invisible pot alterar l'estructura i el funcionament dels ecosistemes terrestres i amenaçar la biodiversitat de plantes, insectes i microorganismes del sòl a molts llocs del

món. En aquest sentit, l'estudi presenta uns resultats inèdits que conclouen que el 2100 les zones del món amb més endemismes, com la conca mediterrània, les illes del Atlàntic de l'hemisferi nord, Etiòpia, l'Àfrica equatorial, la costa de l'Índia, l'Himàlaia, el sud d'Àsia i el Japó seran les zones que més patiran els efectes d'aquest contaminant oxidant en la seva biodiversitat. L'estudi ha estat liderat pel professor Evgenios Agathokleous de la Nanjing University of Information Science & Technology (NUIST) i hi han participat 20 investigadors d'arreu del món, entre d'altres, Josep Peñuelas, professor del CSIC al CREAM.

Abellot pol·linitzant una flor. Foto: José Luis Ordóñez, CREAM

Per entendre les conseqüències que l'ozó pot provocar en plantes, insectes i microorganismes, els equips de recerca han fet una revisió dels articles més rellevants en aquests àmbit i els han complementat amb experiments reals, sotmetent organismes vius a diferents concentracions d'ozó. Els resultats han demostrat que cada planta té una tolerància diferent a aquest gas i que, per aquest motiu, quan una zona s'exposa a altes concentracions d'ozó, la composició de plantes canvia perquè algunes es debiliten i són desplaçades, altres moren i altres resistents es fan predominants. A banda

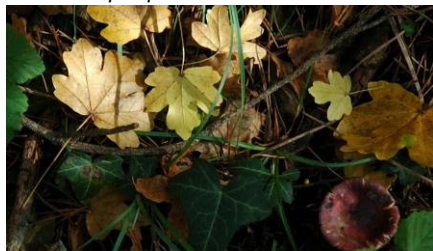
d'això, l'estudi recalca que les plantes en general pateixen canvis en la química de les seves fulles, en els compostos olorosos que segreguen, en el seu creixement i vigorositat i en el seu valor nutricional, entre d'altres. Canvis amb conseqüències en cascada pels insectes i la vida sota terra, que depenen d'aquestes fragàncies per comunicar-se i que necessiten vegetació amb una bona qualitat nutricional per alimentar-se o reproduir-se.

L'ozó transforma la química natural

Els resultats coincideixen i demostren que aquest gas altera la química de les fulles i modifica els compostos químics o fragàncies que segreguen els éssers vius per comunicar-se. Per una banda, això fa disminuir la producció de fulles i la seva qualitat o mida. Per l'altra, l'ozó provoca confusió entre els insectes que busquen plantes pol·litzadores per alimentar-se o fulles on pondre els ous, i això fa baixar el seu èxit reproductiu i la seva massa corporal. Igualment, modifica les relacions entre les plantes i els herbívors, o destrueix els avisos que emeten les plantes per comunicar-se entre elles davant d'un patògen, deixant-les més exposades davant el seu atac, per posar alguns exemples.

"La química de la vida és tan imperceptible com rellevant, i així ens ho demostra un gas oxidant com l'ozó, capaç de provocar canvis en l'abundància i diversitat d'alguns insectes i plantes, alterar tota una comunitat i fer-ho només mitjançant reaccions químiques, de forma silenciosa i invisible", comenta Josep Peñuelas

L'estudi demostra, per tant, que la contaminació per ozó no només canvia la composició de plantes, sinó que també modifica les comunitats d'insectes perquè fa variar l'abundància de certes espècies i el conjunt de la diversitat.

Fullaraca Foto: CREAM CCBY

Enemic invisible també sota terra

D'altra banda, l'estudi ha comprovat que una concentració d'ozó elevada és capaç d'empobrir les comunitats de microorganismes que viuen sota terra i perjudicar el reciclatge de nutrients, la retroalimentació entre el sòl i les plantes i els cicles globals del carboni o del nitrogen. El seu efecte comença accelerant el procés d'envelliment de la fulla, que fa disminuir la qualitat, la quantitat i els moments en que hi ha fullaraca al terra, però també perjudica la robustesa de les arrels i, en conjunt,

fa que el procés de descomposició sigui pitjor i que la biomassa microbiana sigui més petita. A abast molecular, el treball recopila estudis que demostren que l'ozó canvia l'expressió dels gens microbians que participen en el cicle del carboni, o que fa davallar la capacitat de fixar nitrogen en cultius de plantes lleguminoses, per exemple.

"Comprendre els efectes de la contaminació per ozó posa nous reptes sobre la taula que s'hauran de tenir en compte en les polítiques i estratègies mundials de preservació de la biodiversitat", JOSEP PEÑUELAS.

Article de referència

Agathokleous, E., Feng, Z., Oksanen, E., Sicard, P., Wang, Q., Saitanis, C. J., ... & Domingos, M. (2020). Ozone affects plant, insect, and soil microbial communities: A threat to terrestrial ecosystems and biodiversity. Science Advances, 6(33), eabc1176.

Anna Ramon Revilla

Responsable de comunicació del CREAM. Sòc llicenciada en Biologia per la UAB i Màster en Comunicació Científica i Ambiental per la UPF. Apassionada de la comunicació corporativa amb més de 7 anys d'experiència en el sector de la R+D en l'àmbit ambiental.

FARTET

Acció Ecologista- Agró ha col·laborat en la reintroducció del Fartet (*Aphanius iberus*) al Tancat de la Pipa, dins la reserva natural de l'Albufera de València.

Reproduïm la informació publicada al seu web.

El fartet ja nada lliurement en el Tancat de la Pipa

Este peix endèmic de la península es troba en perill d'extinció

25 Agost, 2020

Este estiu, Acció Ecologista-Agró ha constatat la reintroducció amb èxit d'una nova espècie piscícola en el Tancat de la Pipa, àrea de reserva del Parc Natural de l'Albufera de València que pertany a la Confederació Hidrogràfica del Xúquer (CHX) i que custodiem amb els companys de SEO/BirdLife. L'espècie en qüestió és el fartet (*Aphanius iberus*), que ja nada lliurement en l'antic ullal d'esta àrea de reserva. Sens dubte, una gran notícia per a este peix endèmic de la península Ibèrica inclòs en el Catàleg Valencià d'Espècies de Fauna Amenacades en la categoria "en perill d'extinció".

Seguint els protocols establerts per la Generalitat Valenciana en el Pla de Conservació del fartet (*Aphanius iberus*), Acció Ecologista-Agró va impulsar una primera solta de diversos exemplars en el Tancat de la Pipa al febrer 2019. I també una segona solta al febrer 2020. Inicialment no vam recapturar cap fartet en els mostrejos realitzats l'any passat i esta primavera.

Però, este estiu hem aconseguit capturar els sis primers individus. Concretament, quatre femelles i dos mascles que confirmen que l'espècie s'ha adaptat a les condicions de qualitat d'aigua i d'hàbitat que ofereix el Tancat de la Pipa. A més a més, la captura d'estos sis fartets ens suggerix que segurament, per les dates en les quals ens trobem, l'espècie haurà criat esta primavera en esta àrea de reserva del Parc Natural de l'Albufera de València.

Esta gran notícia per al fartet ha sigut possible gràcies al treball realitzat amb la col·laboració del Centre de Conservació d'Espècies Dulciaquícules de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica. Des de fa anys este centre, ubicat en El Palmar, cria en captivitat exemplars d'esta espècie amb l'objectiu de reintroduir-la en hàbitats naturals protegits i, així, assegurar la seua conservació al País Valencià.

El fartet és un peix que mesura entre tres i cinc centímetres i que presenta un dicromatisme sexual molt marcat: la femella i el mascle es poden

diferenciar pels seus colors. És omnívor. Normalment s'alimenta d'invertebrats, però en determinades ocasions pot ingerir fitoplàncton i detritus. Malgrat estar classificat com a peix d'aigua dolça, és capaç de sobreviure en aigües hipersalines. Per exemple, les del Parc Natural de les Salines de Santa Pola, aiguamoll alacantí on encara sobreviu.

Actualment, el fartet està molt poc representat en els cursos d'aigua de la península Ibèrica, d'on és endèmic. De fet, segons el Catàleg Valencià d'Espècies de Fauna Amenacades en el nostre territori es troba en la categoria "en perill d'extinció". La causa del seu declivi està en la degradació del seu hàbitat per la dessecació de rius i marjals i per la contaminació de l'aigua.

Però, el seu declivi està motivat especialment per la presència d'espècies exòtiques invasores en el seu hàbitat. Este és el cas, per exemple, de la gambúsia (*Gambusia holbrooki*), peix originari d'Amèrica del Nord amb el qual competix actualment pel mateix nínxol ecològic. I també el del peix sol (*Lepomis gibbosus*), espècie nord-americana que el depreda i que limita la seua expansió i la recuperació.

Ara, en el Tancat de la Pipa, el fartet ha trobat un nou lloc on continuar lluitant per la seua supervivència. I des d'AE-Agró treballarem pam a

pam perquè siga possible amb mostrejos per a confirmar la seua reproducció en esta àrea de reserva de l'Albufera i per a seguir l'evolució d'esta nova població.

CONTRA EL COSTUM DE REMOURE PEDRES A LA NATURA I APILAR-LES

En un full informatiu, no fa gaires mesos, ens fèiem ressò de la campanya de conscienciació que feia el GOB, a les illes Balears, contra el costum d'algunes persones d'apilar pedres a les vores dels camins. A continuació reproduïm un article publicat al web del CREA que tracta la qüestió.

Voluntaris retornant les pedres de les piles al seu lloc, a Formentera.

Jugant amb pedretes

20 d'agost 2020

Dir que el fenomen de la globalització ho està canviant tot no és cap novetat. Com tampoc ho seria apuntar que les noves tecnologies d'informació i comunicació, les finances especuladores, el comerç mundial, el transport i el turisme són les puntes de llança d'aquest procés que ha arribat al darrer racó del planeta. Ja n'hem parlat prou darrerament perquè tothom que se'n hagi volgut assabentar en sigui ben conscient.

Parc d'Aigüestortes. Crèdit: Flickr, Julien Lagarde

Per això, avui no em posaré gaire dramàtic, encara que de motius en sobren, perquè vist com està anant tot plegat sembla que no hem après res. Tot i això, no parlaré dels grans problemes relacionats amb la propagació de malalties, les desigualtats econòmiques i socials, la manca de regulació dels mercats, l'amenaça a la diversitat cultural o els danys al medi ambient. A risc de ser titllat de frívol, aprofitaré que moltes persones som de vacances d'estiu, o a punt de començar-les, per tractar un fet molt més anecdòtic que, tanmateix, constitueix el paradigma de molts dels fenòmens de l'actual societat que hem esmentat abans. Em refereixo a les piles de pedres que, fetes amb més o menys traça, trobem fins i tot en el racó més recòndit del planeta, com a mostra de que alguna persona suposadament creativa, mística o simplement desvagada ha passat per allà.

Jugant amb pedretes. Crèdit: Unsplash, Andrik Langfield

tota mena, i molt abans que els GPS, tracks i aplicacions de mòbil fessin gairebé impossible perdre's, els muntets de pedres indicaven als agosarats excursionistes aquell viarany o trencall que ens hagués pogut passar per alt. Enmig de prats, roquissars i tarteres, on la traça dels camins és difícilment visible, les fites litològiques sempre ens han ajudat a trobar la direcció correcta.

Les fites de roques als camins sempre han estat molt útils per no perdre's. Crèdit: Flickr, Ramon Oromí

Però en els darrers anys, amb les modes absurdes i l'increment dels turistes fruit de l'esmentada globalització, les muntanyetes de pedres han envaït valls i serres, platges i ribes, costes i cims. Fins al punt que tots els paisatges acaben assemblant-se, homogeneïtzats i banalitzats, igual que l'arquitectura i l'urbanisme han fet amb els pobles i ciutats de tot el món. Vaja, que la gent ho deixem tot fet un fàstic —sense entrar a parlar de residus, que llavors sí que ens posariem dramàtics i no acabaríem— i els punyeters pilonets de pedres fan venir una ràbia que no pots amb ella.

Darrerament, per sort, s'han anat alçant diverses veus del món científic per conscienciar dels efectes negatius i mirar de posar fre a aquesta mania malaltissa. Les pedres sobre el terra tenen múltiples funcions que resulten essencials per al funcionament de molts ecosistemes, especialment aquells subjectes a condicions extremes (sequera, salinitat, vent, escassetat de sòl, erosió), on la vegetació acostuma a ser escassa i dispersa. En aquests indrets, les pedres retenen la humitat del sòl, afavoreixen la germinació de les llavors i

l'arrelament de les plantes, aporten petits espais d'ombra i constitueixen un refugi imprescindible, especialment durant el dia, per a moltes espècies d'invertebrats. Tenim l'exemple del coleòpter Akis bremeri, escarabat endèmic i amenaçat de les dunes de l'illa de Formentera, que necessita l'espai sota les pedres tant per al desenvolupament de les seves larves, que hi troben humitat i aliment, com per als adults, que les utilitzen com a refugi en les hores de més sol, o el cas de la sargantana de Formentera, la Podarcis pityusensis. Francament, no crec que amb la nostra creativitat ajudem a garantir la supervivència d'aquests i altres tresors únics de la natura.

Les construccions de pedres a mode decoratiu no tenen cap utilitat.
Crèdit: Unsplash, Tyler Milligan

Així mateix, també comencen a aparèixer rètols informatius i coercitius en els indrets més afectats —generalment arran de costa, però també en espais d'alta muntanya dominats per prats i roquissars—, explicant amablement que aquell ecosistema no compta amb els pilots de pedres entre els seus elements naturals o culturals tradicionals, i que sisplau deixem d'alterar el paisatge jugant a fer construccions. En alguns espais protegits ja informen els visitants que les pedres al damunt de terra constitueixen l'hàbitat de moltes espècies, algunes ben rares i amenaçades, que troben sota seu un recer humit i protegit indispensable per desenvolupar el seu cicle vital.

Sargantana de Formentera Podarcis pityusensis . Foto: Iker Cortabarría CCBY

Quan arribem nosaltres i tenim l'ocurrència d'arrambar amb les pedres i apilar-les artísticament no ajudem precisament a la conservació de l'espai, ja que transformem totalment l'hàbitat natural. Si em permeteu la broma, es com obligar a les pobres plantes i animalons acostumats a viure en un poblet de plantes baixes a adaptar-se a un entorn força més semblant a Manhattan.

Per això, animo humilment a totes les persones a passar pels llocs deixant el mínim rastre possible, amb calma, respirant fondo, sentint la brisa i les aromes, coneixent, respectant i gaudint dels paisatges i els costums propis de cada lloc. De debò que no hi ha cap necessitat de deixar el nostre toc personal allà per on passem. Un toc, d'altra banda, que de personal no acostuma a tenir res, ja que normalment l'hem vist en un post de l'instagramer influenciar de torn.

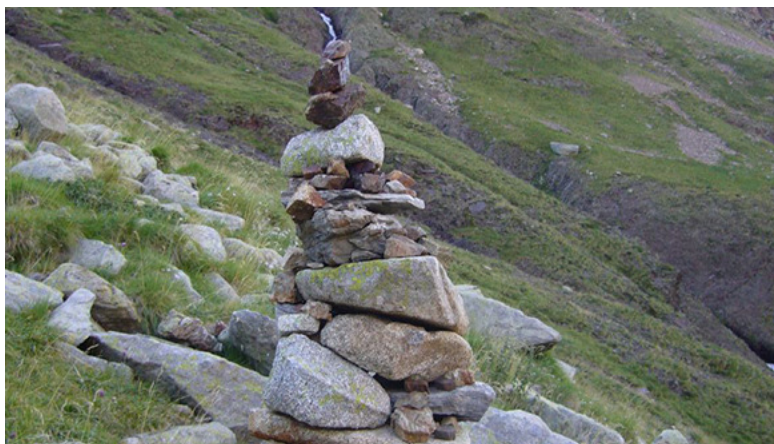
Akis bremeri. Foto: Amador Viñolas

I en tot cas, si us costa estar-vos quietes, us convido a fer com jo i desfogar-vos tombant a puntades de peu les piles de pedres que aneu trobant. Això sí, alerta no us feu mal ni feu mal a ningú. I mireu de deixar les pedres ben distribuïdes per terra, com deuriem d'estar abans que la primera persona emprenedora que va passar per allà decidís aixecar un monument en homenatge al seu ego.

Bon estiu!

Crèdit: Flickr, Srmussol

Carles Castell Puig

Doctor en Ecologia per la UAB i investigador del CREAF durant uns quants anys. Després, uns quants més treballant per la conservació dels espais naturals a l'administració pública. M'apassiona la interfície entre la recerca i la gestió, i m'agrada escriure sobre tot plegat: ciència, divulgació, opinió. I també ficció.

PESCA INTENSIVA

Al web del GOB es denuncia un possible cas de pesca il·legal a les illes Balears. Reproduïm la seva informació.

Dilluns, 24 Agost 2020

Preocupats pel possible espoli pesquer en aigües de les Balears

La setmana passada s'hauria produït una captura massiva de servioles per part de pesquers de Castelló

Foto: El Periódico Mediterráneo

El passat 19 d'agost El Periódico Mediterráneo donava compte d'una captura excepcional de 8,3 tones de servioles (*Seriola dumerili*) realitzada per tres embarcacions de pesca de cercol i desembarcada a la llotja de port de Castelló. Segons el mateix diari, la captura s'hauria produït en aigües de Castelló.

Però segons l'Associació Mallorquina de Pesca Recreativa Responsable, aquesta captura s'hauria realitzat en aigües de les Balears i en concret al

Canal de Menorca per part d'embarcacions que havien desactivat el Sistema d'Identificació Automàtica (que és obligatori tenir en funcionament) i d'aquesta forma evitant que es conegués la seva localització.

Recordem que el Canal de Menorca forma part de la xarxa d'espais protegits Natura 2000 (LIC ESZZ16002-Canal de Menorca) i per tant la pesca de cercol sobre els fons de mar és il·legal. En aquest cas, la manca de dades disponibles de posicionament SIA impedeix verificar si la pesca va tenir lloc dins zona autoritzada o prohibida, tot i que resulta molt sospitos.

Davant aquesta denúncia, a la qual consideram que s'ha de donar crèdit, instam la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació de la CAIB a aclarir els fets denunciats en coordinació amb les autoritats de la Comunitat Valenciana i el Ministerio de Agricultura, Pesca i Alimentación, i en el seu cas emprendre les mesures legals contra els presumptes infractors.

DESTRUCCIÓ D'UNA COLÒNIA D'ORENETA CUABLANCA A PALMA

Al web del GOB es denuncia la destrucció d'una colònia d'Oreneta cuablanca en una escola de Palma.

Dimarts, 18 Agost 2020

Denunciam la destrucció d'una colònia de cria de cabot a Palma

Les obres de reforma del col·legi Lluís Vives han eliminat els 48 nius existents

Marques deixades pels nius eliminats

El cabot (*Delichon urbicum*) és una petita au insectívora i migratòria que nidifica a molts dels pobles i ciutats de les Balears, construint uns nius de fang en forma d'igló aferrats davall els voladissos de les teulades i altres superfícies arrecerades. Sovint s'agrupa en colònies, que poden ser nombroses.

El cabot, com totes les aus insectívores, fa dècades que gaudeix de protecció legal, i des de 2011 forma part del Llistat d'Especies Silvestres en Règim de Protecció Especial (Reial Decret 139/2011).

Aquesta setmana hem pogut constatar que les obres de reforma que s'estan realitzant al col·legi Lluís Vives, de Palma, han destruït la colònia de cabots que hi havia. Justament fa algunes setmanes la colònia es va censar per part d'ornitòlegs del GOB, amb un resultat de 48 nius, essent aquesta una de les colònies més grans de Mallorca.

Tot i que la reproducció dels cabots ja està en la fase final, i d'aquí a dues setmanes la població abandonarà les Balears per migrar a Àfrica tropical, les colònies encara ara mantenen activitat, sobre tot dels joves nascuts enguany.

Cabot, al seu niu. Foto: MPF/Wikimedia

L'article 54 de la Llei 42/2007 del Patrimoni Natural i de la Biodiversidad estableix, entre les prohibicions relatives a les espècies incloses al Llistat d'Especies Silvestres en Règim de Protecció Especial, la de «Tratándose de animales, incluidas sus larvas, crías, o huevos, la de cualquier actuación hecha con el propósito de darles muerte, capturarlos, perseguirlos o molestarlos, así como la destrucción o deterioro de sus nidos, vivares y áreas de reproducción, invernada o reposo.»

Des del GOB hem remès la denúncia dels fets a la Conselleria de Medi Ambient i Territori, per tal que sigui iniciat el corresponent expedient d'infracció contra els responsables de la destrucció de la

colònia. Així mateix, reclamam a la Conselleria que a més a més de la sanció corresponent estableixi mesures compensatòries per restablir els danys, obligant al centre educatiu a restaurar la colònia mitjançant nius artificials que es puguin ocupar l'any que ve.

Lamentam l'actitud dels responsables del centre, que no han sabut valorar adequadament el magnífic recurs educatiu que suposa tenir una colònia de cria com aquesta a l'escola.

Cas que per motius excepcionals ben justificats s'hagi de retirar una colònia o nius d'una espècie protegida, cal comptar amb l'obligatòria autorització administrativa que hauria de fixar tant les condicions de la retirada (mai en època de cria) així com les mesures per a la posterior recuperació de la colònia.

PROJECTE EMYS A LA MARJAL D'ALMENARA

Reproduïm una informació del web d'Acció Ecologista-Agró sobre el projecte Emys a la Marjal d'Almenara.

Projecte Emys: Informe Almenara

Retirem del medi natural 97 tortugues exòtiques invasores

26 Agost, 2020

El passat dijous, 20 d'agost, va finalitzar la temporada 2020 del Projecte Emys d'Acció Ecologista Agró a la Marjal d'Almenara. Enguany, malauradament, no hem pogut localitzar cap tortuga autòctona en este aiguamoll Ramsar, on hem capturat i retirat del medi natural 97 tortugues exòtiques invasores. Com a dada positiva i per a l'esperança, destacar que hem alliberat en esta zona humida 30 juvenils de tortuga d'estany europea (*Emys orbicularis*) i 10 de tortuga d'aigua ibèrica (*Mauremys leprosa*). A continuació compartim una crònica del Projecte Emys 2020 a la Marjal d'Almenara del nostre company Enric Amer.

L'any de la pandèmia ens sorprengué a la Marjal d'Almenara en plena tasca de pràctiques externes de dos estudiants de ciències ambientals, que van comprovar en directe els primers moviments de tortugues des dels Estanys d'Almenara fins a zones seques, buscant fer niu gràcies a unes temperatures anormalment altes per a principis de març.

Uns dies abans del confinament, ja estaven col·locades mitja dotzena de trampes. Concretament mornells, que vam posar en el nostre sequiol preferit de l'any anterior, prop del Camí de Magraners. Coincidirem, en eixos dies previs al confinament, amb el tècnic de la Generalitat Valenciana responsable del seguiment de tortugues a la Marjal d'Almenara.

Ell estava instal·lant els mornells, també de forma prematura per les altes temperatures, en la Finca de Penya, la reserva de fauna silvestre que Acció Ecologista-Agró custodia a la Marjal d'Almenara. Però, immediatament ens tancaren en casa i no va ser fins a la fase 1 del desconfinament, amb un permís especial i les mesures que després esdevindrien clàssiques (carassesets, distància social i rentada continua de mans), que poguérem revisar les trampes.

Ja en fase de desconfinament controlat, es van incorporar al Projecte Emys els dos grups de voluntaris sèniors que AE-Agró té a la Marjal d'Almenara, el dels dilluns a La Casa Penya i el dels dijous als Estanys d'Almenara. A més a més, del 29 de juny al 3 de juliol, també vam comptar amb la col·laboració dels adolescents del Campus Penya.

La temporada 2020 de seguiment i cens del Projecte Emys a la Marjal d'Almenara va concloure el passat dijous 20 d'agost amb un total de 97 tortugues localitzades. Però, malauradament, totes d'espècies exòtiques invasores: 96 tortugues de florida (*Trachemys scripta*) i una tortuga mapa (*Gratemys pseudogeographica*).

Destacar també que enguany el Projecte Emys ha realitzat quatre jornades de cerca de nius de *Trachemys scripta* en l'Hort de les Tortugues, prop dels Estanys d'Almenara. Concretament, el 23 de juliol, quan vam localitzar set nius amb 40 ous; el 30 de juliol, quan vam trobar set nius amb 53 ous; el 6 d'agost, quan vam identificar huit nius amb 45 ous; i el 13 d'agost, quan vam trobar deu nius més amb 28 ous.

Finalment, el passat dijous, 20 d'agost, vam localitzar quatre nius més. Però, esta vegada a l'Ullal de Quartons, on encara no havíem trobat cap. Dels quatre nius, en tres ja havien eixit les *Trachemys scripta* i en el quart hi havia

quatre ous. En total, entre l'Hort de les Tortugues i l'Ullal de Quartons, hem localitzat 36 nius amb 170 ous, a més a més de 48 nounats de tortuga de florida que van ser entregats als serveis tècnics de la Generalitat per a diferents investigacions científiques d'universitats.

El resultat de la cerca de nius i la captura de 97 tortugues exòtiques invasores, que com els ous van ser traslladades al Centre de Recuperació de Fauna La Granja del Saler (Generalitat Valenciana), ens donen una idea de la gravetat i la magnitud del problema en este aiguamoll Ramsar.

Com a dada positiva, ressaltar les dues soltes de tortugues autòctones realitzades enguany. En total, han sigut alliberats 30 juvenils de tortuga d'estany europea (*Emys orbicularis*) i 10 de tortuga d'aigua ibèrica (*Mauremys leprosa*). La primera solta es va realitzar a la Finca de Penya el 29 de juny amb els adolescents del Campus Penya. I la segona als Estanys d'Almenara amb la participació dels voluntaris sèniors i els seus nets, els iaïos dels quals fan possible any rere any este projecte de ciència ciutadana a la Marjal d'Almenara amb cada vegada més professionalitat i dedicació.

Esta temporada, a més a més de la Marjal d'Almenara, el Projecte Emys d'AE-Agró ha realitzat també el cens de tortugues autòctones de la Marjal de Rafalell i Vistabella-Massamagrell i del Tancat de la Pipa. I, si el coronavirus ho permet, esta iniciativa de ciència ciutadana viatjarà al llarg de 2020 a Montserrat, el Riu Magre, el Barranc de Pelós, el Riu Xúquer, el Barranc de l'Horteta, el Riu Canyoles, el Barranc del Carraixet, el Riu Albaida, Albalat de la Ribera i Almansa.

MENJADORES PER ALS OCELLS A L'HIVERN

Així com a finals d'hivern i principis de la primavera el grup d'ornitologia de la nostra entitat va recomanar la retirada de les menjadores per als ocells, ara, a partir del mes de setembre, es recomana tornar-les a posar.

A la tardor i a l'hivern, és quan arriben els ocells hivernants provinents del nord d'Europa que s'allunyen dels freds més rigorosos en busca d'aliment. També és el temps més adequat per posar menjadores a l'abast dels ocells.

L'hivern passat, després de fer un taller de construcció de menjadores, es va enviar una enquesta per correu electrònic sobre els resultats de la instal·lació de les menjadores. De les respostes rebudes es deduïa que les espècies que més les visitaven eren: Mallerenga carbonera (*Parus major*), Mallerenga blava (*Cyanistes caeruleus*), Mallerenga emplomallada (*Lophophanes cristatus*), Mallerenga petita (*Periparus ater*), Pardal comú (*Passer domesticus*) i Lluer (*Carduelis spinus*).

Si es vol ajudar, amb una aportació d'aliment suplementari, als ocells i, alhora, es vol gaudir de la seva presència propera per observar-los, és un bon moment per posar les menjadores.

Se'ls hi pot proporcionar l'aliment per a ocells que es ven normalment en les graneries. És molt efectiu el cacauet cru. Recordeu que l'aliment no pot ser salat ni torrat.

Abans el grup d'ornitologia subministrava cacauet cru als membres de l'ANT, però des de fa un parell d'anys es va arribar a un acord amb la botiga de la cooperativa agrícola perquè aquesta subministrés al detall l'aliment per als ocells. S'hi pot comprar cacauet cru o gra.

Mallerenga blava (*Cyanistes caeruleus*) en una menjadora amb cacauet.
Foto: Tomás Blasco.

CATÀLEG DE FAUNA SALVATGE AUTÒCTONA AMENACADA

La nostra associació va rebre avís de part del departament de Territori i Sostenibilitat de la sortida a informació pública del Projecte de decret del Catàleg de fauna salvatge autòctona amenaçada.

Es podia consultar per via telemàtica i fer les aportacions convenients.

Des de la junta no es va realitzar cap aportació però es va reenviar als membres de l'entitat més coneixedores de la fauna autòctona.

Reproduïm una breu informació extreta del butlletí de medi ambient.

Se sotmet a informació pública el Projecte de decret del Catàleg de la fauna salvatge autòctona amenaçada

El Projecte de decret del Catàleg de fauna salvatge autòctona amenaçada determina que 85 espècies es troben "en perill", amb un elevat risc d'extinció, i 178 més són "vulnerables".

04/08/2020

Gavina corsa (*Larus audouinii*)

El Catàleg inclou les espècies i subespècies de la fauna salvatge autòctona protegida que, per la seva situació i d'acord amb la informació tècnica o científica disponible, es consideren amenaçades i que requereixen mesures específiques de protecció.

Les espècies i subespècies incloses en el Catàleg es classifiquen, en funció del seu estat de conservació, en les categories següents:

"En perill d'extinció": espècies i subespècies la supervivència de les quals és poc probable si els factors causals de la seva actual situació segueixen actuant.

"Vulnerable": espècies i subespècies que corren el risc de passar a la categoria "en perill d'extinció" en un futur immediat si els factors adversos que actuen sobre elles no són corregits.

"Extintes com a reproductores a Catalunya": espècies i subespècies autòctones que han deixat de reproduir-se a tot Catalunya en algun moment des del segle XIX fins a l'actualitat i que poden ser objecte de reintroducció.

El Projecte de decret es pot consultar, en hores d'oficina, a la seu de la Direcció General Polítiques Ambientals i Medi Natural del Departament de Territori i Sostenibilitat (c. Provença 204-208 de 08036 Barcelona) i en el Tauler electrònic de l'Administració de la Generalitat de Catalunya fins el 30 de setembre de 2020.

RECUPERACIÓ DEL RIU BESÒS

Tot i que el curs final del riu Besòs transcorre en zones molt urbanitzades, en les últimes dècades, amb la construcció de depuradores i la disminució de la contaminació, aquest riu havia recuperat una certa naturalització.

Arran de l'incendi en una empresa propera al riu a finals de l'any passat va sofrir un episodi de contaminació important.

Reproduïm una informació publicada al web de l'Agència Catalana de l'Aigua sobre l'estat actual del riu.

Dijous, 30 de juliol de 2020

Els darrers controls del pla de xoc en el riu Besòs evidencien la pràctica desaparició de la contaminació en el medi
Després de sis mesos, la qualitat del medi s'ha recuperat, tret d'una zona concreta d'aigües subterrànies en un radi d'uns 300 metres al voltant de la zona on es va produir l'incident

S'estan duent a terme controls en aquest punt i mesures de restitució del medi a càrrec de l'empresa responsable

La presència i densitat d'invertebrats és similar a la que hi havia abans de l'episodi, però les poblacions de peixos, tot i recuperar-se progressivament, no han arribat als nivells d'abundància i densitat d'abans de l'afecció

També estan finalitzades les obres d'emergència per la substitució del col·lector del sistema de sanejament afectat per l'incendi

Tasques per analitzar les comunitats de peixos en el Besòs.

Durant el mes de juny s'ha dut a terme la darrera tanda de mostrejos per avaluar la qualitat de l'aigua del riu Besòs arran de l'incendi a les instal·lacions de l'empresa Ditecsa, a Montornès del Vallès, produït a mitjan desembre de 2019. En aquests controls s'ha evidenciat, al cap de sis mesos, que la toxicitat i contaminació al medi ha pràcticament desaparegut, tret d'un plomall d'aigua subterrània contaminada localitzada i situada en un radi d'uns aproximadament 300 metres al voltant de la zona sinistrada. Aquest plomall de contaminació està sent acotat i tractat amb sistemes de remediació per part de l'empresa responsable.

Cal tenir en compte que, en el mateix dia de l'accident, la presència d'alguns compostos orgànics emprats com a dissolvents detectats al

medi superaven en més de 10 vegades les concentracions fixades en les normes de qualitat a medi. En el mes següent, però, ja no es van detectar concentracions elevades en l'aigua del riu, restant tan sols afectades les aigües subterrànies i sòl contaminant més proper a la zona de l'incident.

En referència als danys patits per les infraestructures de sanejament afectades per l'incident, s'han finalitzat les obres d'emergència realitzades per a la reposició del col·lector que discorre per la llera del riu Besòs en la zona de l'empresa sinistrada.

Aquestes actuacions esta incloses, entre d'altres, en l'expedient sancionador que el Consorci Besòs Tordera va obrir en data 16 de desembre de 2019 pels danys ocasionats en el sistema de sanejament. Després de fer una valoració exhaustiva d'aquests, en aquests moments l'expedient es troba en fase de proposta, i consisteix en una indemnització de 395.276,37 euros per al rescabament dels danys ocasionats en el sistema de sanejament i una sanció per valor de 401.276,37 euros.

Recuperació de les comunitats biològiques i toxicitat

En els darrers mostrejos s'observa que les comunitats biològiques d'invertebrats bentònics i diatomees (algues que viuen sobre les pedres) s'han recuperat als mateixos nivells d'abans de l'incident, mentre que la població de peixos, tot i que es recupera de manera lenta però progressiva, no ha assolit el nivell de densitat de població existent abans de l'incident. L'estrès fisiològic detectat en els peixos que van sobreviure a l'incident també sembla que ha estat superat al cap de sis mesos. De totes maneres, en el tram de riu més afectat, just davant d'on es va produir l'incident, es detecta encara al cap de sis mesos poca densitat de peixos. També aigües avall la població de peixos ha quedat minvada. La manca d'hàbitat adequat, i la detecció d'alguns compostos orgànics de fons, dificulten la total recuperació de la població de peixos. Aquesta situació suggereix que caldria dur a terme actuacions de millora hidromorfològica del tram de riu més afectat per millorar la capacitat de recuperació de la fauna ictícola i per poder evitar danys similars en cas que es produeixin, en el futur, incidents similars. També es treballa per retirar amb celeritat el plomall d'aigua subterrània i sòl contaminant de l'emplaçament on es va produir el sinistre, per evitar que aquesta afecció s'estengui aigües avall.

Més controls

Arran dels mostrejos duts a terme per avaluar la recuperació del riu Besòs, es preveu fer un seguiment de la població de peixos, al cap d'un o dos anys, per avaluar el seu grau de recuperació. Així mateix, també es mantindrà el control d'alguns dels punts d'aigua subterrània per valorar els nivells de base (baixes concentracions) d'alguns compostos organoclorats detectats i la seva evolució.

El pla de xoc de control del riu Besòs, dut a terme de manera coordinada per l'ACA i el Consorci del Besòs Tordera, s'ha desenvolupat a partir de tres fases (17 i 18 de desembre de 2019; 8 i 9 de gener de 2020 i de l'11 al 18 de juny de 2020). Cal tenir en compte que, inicialment, la tercera fase estava prevista per al mes d'abril i que s'ha retardat arran de la declaració de l'estat d'alarma per la Covid-19. Tot i això, a principis de maig es va fer un seguiment dels principals pous per contrastar la possible dispersió de les aigües subterrànies afectades.

Els punts de control han estat 13: 4 en el riu Besòs; 1 a la sortida de la depuradora de Montornès del Vallès; 6 punts de mostreig en pous i 2 punts a mar.

CALENDARI DE REUNIONS I ACTIVITATS DE L'ANT

Dilluns, 28 de setembre, a les 21 hores, a la masoveria de can Sostres. **Reunió del grup d'ornitologia.**

Dilluns, 28 de setembre, a les 21,30 hores, a la masoveria de can Sostres. **Reunió de junta directiva.**

Les reunions de la junta directiva de l'ANT són obertes a la participació de tots els membres de l'associació, amb veu i sense vot.

Les reunions del grup d'ornitologia són obertes a la participació de totes aquelles persones que tinguin interès en el món de les aus.

ACTIVITATS DE L'ANT

Diumenge, 6 de setembre, a les 16 hores, a la plaça de l'Església. **Passejada per observar els ocells del nostre entorn.** Cal avisar de l'assistència. T. 93 689 03 66.

Diumenge, 13 de setembre, a les 16 hores, al turó de la Bruguera. **Seguiment de la migració de les aus planejadores.** Organitzat pel grup d'ornitologia.

Dimecres, 30 de setembre. Finalitza el termini per respondre a les dues fotografies corresponents al mes d'agost del **19è Concurs d'identificació fotogràfica d'aus.** Si voleu participar en aquest concurs demaneu de rebre les fotografies per correu electrònic a l'adreça: salessergi@gmail.com

ALTRES ACTIVITATS

Dijous, 3 de setembre, a les 19 hores, a la sala d'actes de l'Ajuntament de Torrelles de Llobregat. **Fem dissabte.** Reunió de coordinació entre l'ajuntament i les entitats que hi vulguin col·laborar.

Dissabte, 19 de setembre, al matí. **Campanya "Fem dissabte"** de neteja del medi natural del nostre entorn dins la 7a edició de la campanya Let's Clean Up Europe. És una acció comuna a tot Europa, del 18 al 20 de setembre de 2020, per conscienciar sobre la quantitat de residus que llencem de forma incontrolada a la natura i promoure accions de sensibilització a través de la recollida d'aquests residus abocats il·legalment als boscos, platges, marges de rius, etc.

POLLS CAIGUTS DEL NIU I ANIMALS FERITS

Als membres de l'ANT sovint ens demanen consell sobre els casos de polls caiguts del niu o animals ferits. En el cas de joves que comencen a volar és millor no tocar-los del lloc on són, generalment encara són atesos pels pares. Si estan en un lloc no recomanable on poden ser depredats per gats i gossos o poden ser víctimes d'accident, només cal posar-los en un lloc elevat on estiguin fora de risc.

En cas necessari es pot trucar al telèfon **93.574.00.36** del servei central dels agents rurals que el passarien a recollir, o bé portar-lo al Centre de Recuperació que tingueu més a prop.

En l'últim cas consultat la persona col·laboradora va informar de que, a proposta del centre de recuperació, havia dipositat l'exemplar a l'Hospital Veterinari Molins, a Sant Vicenç dels Horts, que és obert les 24 hores del dia, els 365 dies de l'any, on passen a recollir-los els agents rurals.

També ens han informat que, en algun cas, lliurant l'animal a la policia local, i no tenint cap més servei a fer, l'han traslladat a l'hospital veterinari.

Donem l'adreça d'aquest centre privat perquè és el lloc més a prop on es poden deixar.

HOSPITAL VETERINARI MOLINS

Polígon Industrial Molí dels Frares, Carrer B, Nau 27, a prop de la Comissaria dels Mossos d'Esquadra.

08620-Sant Vicenç dels Horts hospital@hvmolins.com T. 936685753

Els centres següents pertanyen al Departament de Medi ambient de la Generalitat de Catalunya. Disposen de tot el necessari per a la recuperació i, si és possible, s'encarreguen de la seva posterior reintroducció.

CENTRE DE RECUPERACIÓ DE TORREFERRUSSA

Crta. Sabadell / Sta. Perpètua Km 4,5

08130 Sta. Perpètua de Mogoda (Barcelona) – Tel.- 935600052

CENTRE DE RECUPERACIÓ DE VALLCALENT

Camí de Vallcalent, 63

25003 Lleida – Tel.- 973267990

CENTRE DE RECUPERACIÓ DEL PARC NATURAL DELS AIGUAMOLLS DE L'EMPORDÀ

Mas del Cortalet – 17486 Castelló d'Empúries (Girona) Tel.- 972454222

CENTRE DE RECUPERACIÓ DEL PARC NATURAL DEL DELTA DE L'EBRE

Plaça 20 de maig s/n - 43580 Deltebre (Tarragona) – Tel.- 977489511

MAPA D'ACCÉS A TORREFERRUSSA

